

Ilse Goffin
Tinne Mertens
Prof. dr. Mieke Van Haegendoren

Diane

Ondernemerschap in België: Feiten en cijfers

December 2003

SEIN/2003/17
D/2003/2451/51
ISBN 9075262396

ESF: bijdragen tot de ontwikkeling van de werkgelegenheid door het bevorderen van inzetbaarheid, ondernemerschap, aanpasbaarheid en gelijke kansen en door het investeren in menselijke hulpbronnen.

Voorwoord

Deze publicatie maakt deel uit van het onderzoeksproject 'DIANE'. Dit project werd ingediend bij Equal door het Centrum voor Zelfstandig Ondernemende Vrouwen (CEZOV) en Union des Classes Moyennes (UCM). DIANE is een transnationaal project bestaande uit Belgische, Griekse, Italiaanse, Duitse, Zweedse, Nederlandse, Engelse en Spaanse partners. Hoofddoelstelling van het project is het aanmoedigen van het vrouwelijk ondernemerschap.

In opdracht van CEZOV verzamelde SEIN statistieken met betrekking tot zelfstandig ondernemerschap. In deze publicatie vindt u de weerslag van de resultaten van het onderzoek.

In het kader van dit project voeren de overige partnerlanden eveneens een dergelijke studie uit. Deze losstaande nationale rapporten worden aangevuld met een internationale vergelijking gebaseerd op de analyse van cijfermateriaal afkomstig uit de Labour Force Survey, verzameld en aangeleverd door Eurostat.

De verschillende initiatieven die kaderen binnen het project 'DIANE' zullen ongetwijfeld een stap voorwaarts betekenen voor het stimuleren en begeleiden van het vrouwelijk ondernemerschap.

Inhoudstafel

HOOFDSTUK 1: *Inleiding* **1**

- 1.1 Opdracht 1
- 1.2 Statistieken 1

HOOFDSTUK 2: *Algemeen* **3**

- 2.1 Aard van bezigheid 3
- 2.2 Bedrijfstak 4
- 2.3 Leeftijd 9
- 2.4 Geografische spreiding per gewest 11
- 2.5 Geografische spreiding per arrondissement 13

HOOFDSTUK 3: *Mannen en vrouwen* **17**

- 3.1 Algemeen 17
- 3.2 Mannen en vrouwen naar aard van bezigheid 18
- 3.3 Mannen en vrouwen naar aard van bezigheid en bedrijfstak 20
- 3.4 Beroepen van zelfstandige mannen en vrouwen in hoofdberoep 22
- 3.5 Leeftijdsklassen bij mannen en vrouwen 23
- 3.6 Inkomen 25
- 3.7 Gemiddelde arbeidsduur 25

4.1	Starters	29
4.1.1	Algemeen: starten in hoofdberoep, bijberoep of na pensioen(leeftijd)	29
4.1.2	Startende mannen en vrouwen in hoofdberoep, bijberoep of na pensioen(leeftijd)	30
4.1.3	Starten in hoofdberoep	32
4.2	Stoppers	37
4.2.1	Stoppers naar bedrijfstak	37
4.2.2	Stoppers naar aard van bezigheid	38
4.2.3	Stoppers in hoofdberoep	38
4.3	Starters en stoppers per gewest	40
4.4	Oprichtingen en faillissementen	43

Bijlagen

Management Summary

Ondernemerschap staat volop in de belangstelling. Eén van de redenen is de verslechterde economische situatie die op dit ogenblik in ons land heerst. Dit onderzoek schetst aan de hand van een aantal statistieken een beeld van het ondernemerschap in België. De voornaamste bron van dit onderzoek is het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen.

Het aantal verzekeringsplichtigen, dit zijn natuurlijke personen op wie het sociaal statuut van de zelfstandigen van toepassing is omdat men een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper uitoefent, steeg het afgelopen decennium in België met 11,2%. Vooral het statuut van zelfstandige in bijberoep won aan populariteit: het aantal verzekeringsplichtigen steeg in deze categorie met 64,2%. Het aantal zelfstandigen in hoofdberoep kende een minieme stijging van 3,9%.

Geografisch gezien scoort het Vlaamse gewest het beste. We constateren tijdens de periode 1990-2001 een stijging van 17,3% van het aantal verzekeringsplichtigen. Het Brusselse gewest kende daarentegen slechts een geringe stijging van 2,3%. Niettegenstaande de globale tendensen in de verschillende gewesten, bestaan er grote verschillen tussen de verschillende arrondissementen.

Jongeren worden minder en minder door het ondernemerschap aangesproken. Het aandeel verzekeringsplichtigen jonger dan 30 jaar daalde met meer dan 20%.

Vrouwen zijn met een inhaalbeweging bezig. Het aantal vrouwelijke verzekeringsplichtigen steeg van 1972 tot 2001 met 29,7% tegen 8,9% voor de mannen. Toch vormen de vrouwelijke verzekeringsplichtigen nog steeds een minderheid. In 2001 bedraagt het aandeel vrouwen en mannen respectievelijk 29% en 71%. De verhouding tussen tewerkgestelde vrouwen en mannen bedraagt respectievelijk 39% en 61%.

Horizontale segregatie is er ook bij verzekeringsplichtige zelfstandigen. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd in de handelssector, de sector van de vrije beroepen en de dienstensector. Een duidelijke ondervertegenwoordiging van vrouwen vinden we terug in de typisch mannelijke sectoren: nijverheid & ambachten, visserij en landbouw.

Naast de 'traditionele' sectoriele verschillen deden we in dit onderzoek enkele opvallende vaststellingen. Eén van deze vaststellingen is dat verzekeringsplichtige vrouwen jonger zijn dan mannen. Daarnaast maken ze ook opmerkelijk minder lange werkdagen. Mannen werken gemiddeld 10 à 15 uur per week langer. Dit verklaart natuurlijk voor een groot deel waarom vrouwen vaker tot de lagere inkomenscategorieën behoren.

Het aantal starters daalde de laatste jaren spectaculair. Van 1995 tot 2001 daalde hun aantal met 27,0%. De daling is het sterkst in het Waalse gewest. Niet alleen het aantal starters maar ook het aantal stoppers vertoont een dalende trend. Het aandeel vrouwelijke starters en stoppers is hoog in vergelijking met hun aanwezigheid binnen de totale groep van verzekeringsplichtigen. In 2001 is 39,6% van de starters in hoofdberoep vrouw. Tevens 39% van de stoppers in hoofdberoep is vrouw.

Een analyse van cijfergegevens van Graydon toont aan dat het Brusselse gewest de meest aantrekkelijke plaats is om een nieuwe zaak op te richten. Het Vlaams gewest komt op de tweede plaats. Daartegenover staat dat de slaagkansen in het Brusselse gewest lager zijn dan in het Vlaamse of Waalse gewest.

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

1.1 OPDRACHT

Het doel van dit onderzoek is om statistieken met betrekking tot ondernemerschap te bundelen. Dit gebeurt in verschillende Europese landen die deel uitmaken van het transnationaal partnerschap: Nederland, Zweden, Italië, Spanje, Duitsland en Groot-Brittannië. Het is de bedoeling dat men op deze manier een inzicht krijgt over eigenschappen van het ondernemerschap in de verschillende landen.

Dit rapport is voornamelijk opgesteld op basis van bestaande nationale gegevens. Een echte 'Europese vergelijking' is bijgevolg geen gemakkelijke opdracht aangezien we niet over Europese geharmoniseerde data beschikken.

1.2 STATISTIEKEN

De statistieken die aan de basis liggen van dit rapport zijn voornamelijk afkomstig van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). In het rapport namen we voor sommige items evoluties op. De data waarop deze evoluties gebaseerd zijn, zijn te vinden op de website van het RSVZ. De overige data zijn afkomstig uit het statistisch jaarboek (2001) van het RSVZ.

Er werden ook enkele gegevens opgenomen afkomstig uit de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van het NIS. Ten slotte maakten we gebruik van een aantal gegevens van Graydon¹.

¹ Graydon Belgium NV bekleedt een leidinggevende positie inzake handels- en marketinginformatie. Zij beschikken over een uitgebreide databank met basisgegevens uit traditionele bronnen (BTW-administratie, RSZ, ...) alsook extra informatie afkomstig uit een eigen informatienetwerk.

HOOFDSTUK 2: ALGEMEEN

In dit hoofdstuk worden algemene Belgische gegevens samengebracht en geanalyseerd. De onderwerpen die aan bod komen zijn: aard van bezigheid, bedrijfstak, leeftijd en geografische spreiding.

2.1 AARD VAN BEZIGHEID

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal zelfstandigen en helpers in België. Het totale aantal verzekeringsplichtigen² wordt opgesplitst volgens de aard van bezigheid. In 1990 telde België 713.500 verzekeringsplichtigen. In 2001 bedroeg dit aantal 793.481. Op het einde van 2001 lag het aantal verzekeringsplichtigen 11,2% hoger dan op het einde van 1990. Deze stijging is echter bijna volledig het gevolg van de forse toename van verzekeringsplichtigen in bijberoep.

TABEL 1: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) VOLGENS AARD VAN BEZIGHEID. (TOESTAND OP 31 DECEMBER)

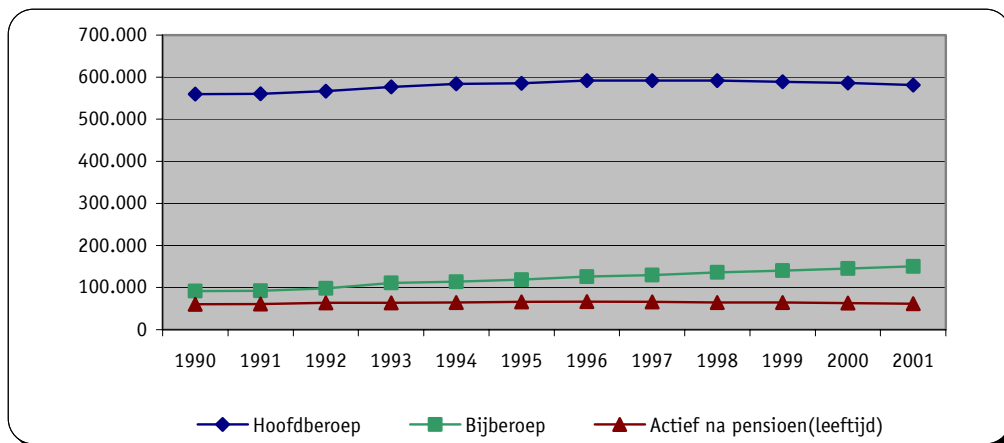
Jaartal	Hoofdberoep	Bijberoep	Actief na pensioen(leeftijd)	Niet uitgegeven gevallen	Totaal
1990	559.693	91.578	60.241	1.988	713.500
1991	560.702	92.515	61.183	1.871	716.271
1992	566.596	98.290	63.579	1.880	730.345
1993	577.007	110.834	63.639	1.682	753.162
1994	584.088	114.146	64.507	1.917	764.658
1995	585.503	119.013	65.643	1.226	771.385
1996	591.762	125.756	66.610	38	784.166
1997	591.849	129.768	65.503	51	787.171
1998	592.084	136.062	64.652	8	792.806
1999	588.978	140.603	64.270	3	793.854
2000	586.394	145.594	62.905	30	794.923
2001	581.517	150.399	61.558	7	793.481

Bron: RSVZ

² Een verzekeringsplichtige is een natuurlijk persoon op wie het sociaal statuut van de zelfstandigen van toepassing is omdat hij een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper uitoefent

Grafiek 1 geeft een grafische voorstelling van deze evolutie. Het aantal verzekeringsplichtigen in hoofdberoep steeg de afgelopen elf jaar met 3,9%. Het aantal verzekeringsplichtigen in bijberoep daarentegen kende een stijging van 64,2%.

GRAFIEK 1: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) VOLGENS AARD VAN BEZIGHEID, 1990-2001.

Bron: RSVZ

Voor de volgende gegevens tellen we hoofdberoep, bijberoep en actief na pensioenleeftijd steeds samen.

2.2 BEDRIJFSTAK

Het grootste deel van de zelfstandigen en helpers die in België actief zijn, behoren tot de categorie 'handel'. In 2001 behoort 40,7% van de verzekeringsplichtigen tot deze bedrijfstak. In 1995 was de tweede grootste categorie deze van 'Nijverheid en ambachten (productie)'. De derde grootste categorie in 1995 is deze van 'Vrije (en intellectuele) beroepen'. In 2001 is, qua grootteorde, dezelfde rangschikking nog steeds van toepassing. Het verschil tussen de categorieën 'Nijverheid en ambachten' en 'Vrije (en intellectuele) beroepen' is echter erg klein geworden. Het aantal verzekeringsplichtigen in de bedrijfstak 'Nijverheid en ambachten' daalde tussen 1995 en 2001 met 5,8% terwijl het aantal in de bedrijfstak 'Vrije (en intellectuele) beroepen' een toename kende van 19,7%.

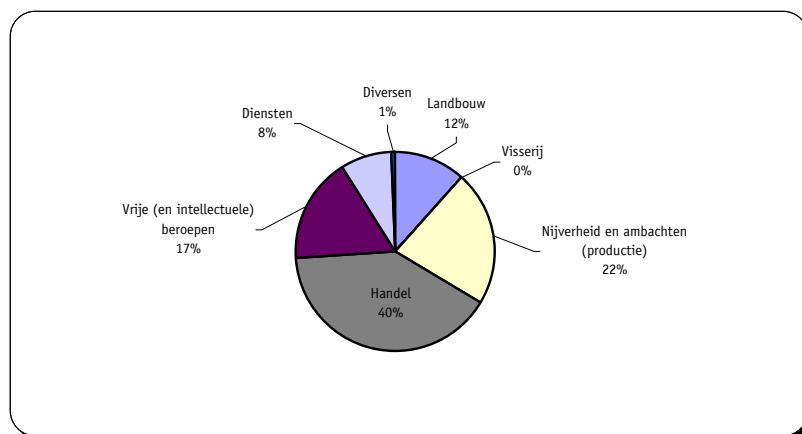
TABEL 2: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) PER BEDRIJFSTAK. (TOESTAND OP 31 DECEMBER)

Bedrijfstak	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Landbouw	89.469	87.985	86.504	85.413	83.885	82.391	80.888
Visserij	955	992	998	976	996	996	994
Nijverheid en ambachten	168.513	168.814	166.807	165.949	163.218	161.084	158.794
Handel	311.952	318.103	319.314	322.460	323.870	324.136	323.204
Vrije (en intellectuele) beroepen	131.979	137.660	141.903	146.136	150.366	154.642	158.004
Diensten	63.170	66.399	67.589	68.789	68.810	69.073	68.962
Diversen	5.347	4.213	4.056	3.083	2.709	2.601	2.635
Totaal	771.385	784.166	787.171	792.806	793.854	794.923	793.481

Bron: RSVZ

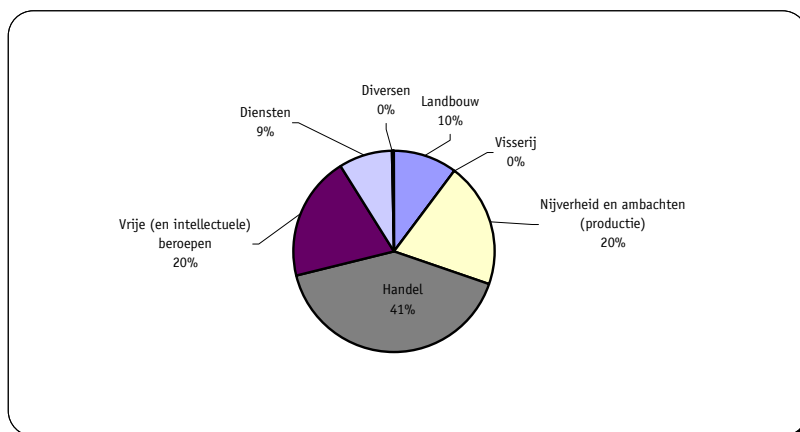
De twee volgende grafieken geven grafisch de procentuele verdeling weer van de verzekeringsplichtigen naar de verschillende bedrijfstakken. De bedrijfstakken 'Handel', 'Diensten' en 'Vrije (en intellectuele) beroepen' kende een lichte toename ten opzichte van het totaal aantal verzekeringsplichtigen. Het aandeel van de overige bedrijfstakken daalde lichtjes over de periode 1995-2001.

GRAFIEK 2: VERDELING VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR BEDRIJFSTAK IN 1995

Bron: RSVZ

GRAFIEK 3: VERDELING VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR BEDRIJFSTAK IN 2001

Bron: RSVZ

Tabel 3 bevat een uitgebreide opsplitsing van iedere bedrijfstak naar de verschillende subtakken. In deze tabel kan men de evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen nagaan voor de jaren 1995-2001 en dit voor de verschillende subbedrijfstakken.

De bedrijfstak 'Nijverheid en Ambachten' kent over de periode 1995-2001 een daling van het aantal verzekeringsplichtigen in bijna alle subtakken. Dit geldt ook voor de bedrijfstak 'Handel' met de uitzondering dat deze bedrijfstak een forse toename kent (57,2%) van het aantal bestuurders van vennootschappen. De grootste procentuele daling tekenen we op in de subbedrijfstak 'Zeevisserij'. Het aantal verzekeringsplichtigen daalde met 33,1%. Ook de kledernijverheid en de huid- en ledernijverheid tekenden ieder een daling op van meer dan 30% in het aantal verzekeringsgerechtigden.

De bedrijfstakken 'Vrije en Intellectuele beroepen' en 'Diensten' kennen over de periode 1995-2001 een stijging van het aantal verzekeringsplichtigen in bijna alle subtakken. Het aantal bestuurders van vennootschappen voor deze twee takken steeg met respectievelijk 229,7% en 90,5%. Verder kenden de subbedrijfstakken 'Privé onderricht' en 'Diverse aan de landbouw verwante activiteiten' eveneens opmerkelijke stijgingen van respectievelijk 68,9% en 50,6%.

TABEL 3: AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR SUBBEDRIJFSTAK, 1995-2001

Beroepscode + subbedrijfstak	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
101 Groentekwekers	2.739	2.853	2.891	2.866	2.786	2.707	2.700
102 Tuinbouwers	9.261	9.758	9.990	10.209	10.172	10.202	10.189
103 Wijnbouwers	383	377	350	337	330	322	303
104 Landbouwers, pachters, vetweiders, houders van hoevedieren	70.014	67.059	65.230	63.643	61.931	60.228	58.598
105 Bosexploitatie	2.019	2.062	2.035	2.052	1.975	1.921	1.890
106 Diverse aan de landbouw verwante activiteiten : pluimveehouders, vogelkwekers, imkers, herders, ...	4.210	5.075	5.231	5.531	5.914	6.197	6.341
130 Bestuurders van tot 136 vennootschappen voor 101 tot 106	843	801	777	775	777	814	867
201 Zeevisserij : vissers, reders, ...	124	118	115	107	98	91	83
202 Zoetwatervisserij : vis- oester- en mosselteelt	90	97	93	89	88	90	94
230 Bestuurders van tot 235 vennootschappen voor 201 en 202	741	777	790	780	810	815	817
301 Mijnnijverheid	262	252	243	233	222	203	190
302 Steengroefnijverheid	337	329	329	315	297	276	265
303 Metaalnijverheid	9.423	8.911	8.726	8.580	8.418	8.332	8.092
304 Keramieknijverheid	163	175	187	195	202	197	193
305 Glasnijverheid	271	257	257	261	251	246	234
306 Chemische nijverheid	635	619	601	586	557	535	511
307 Voedingsnijverheid	19.999	19.102	18.248	17.303	16.355	15.544	14.669
308 Textielnijverheid	2.326	2.244	2.200	2.157	2.081	1.965	1.869
309 Kledingnijverheid	2.604	2.447	2.243	2.114	1.987	1.891	1.799
310 Bouwnijverheid	48.007	48.794	49.121	49.362	48.622	48.070	47.389
311 Hout- en meubelnijverheid	10.993	10.871	10.823	10.788	10.581	10.469	10.221
312 Huid- en ledernijverheid	1.676	1.574	1.486	1.404	1.314	1.257	1.168
313 Tabaksnijverheid	64	62	60	54	52	49	47
314 Papiernijverheid	583	575	540	515	470	427	419
315 Boekdruknijverheid	2.489	2.504	2.448	2.457	2.424	2.364	2.279
316 Kunst- en precisienijverheid	10.953	10.799	10.503	10.340	10.122	9.973	9.720
317 Vervoer	9.757	9.851	9.780	9.873	9.761	9.680	9.525
318 Binnenschippers	1.650	1.609	1.501	1.486	1.404	1.373	1.330
319 Sleepbootexploitanten	92	84	84	81	76	72	69
330 Bestuurders van tot 335 vennootschappen voor 301 tot 319	46.229	47.755	47.427	47.845	48.022	48.161	48.805

Beroepscode + subbedrijfstak	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
401 Groothandel	7.065	7.186	7.003	6.863	6.611	6.256	5.974
402 Kleinhandel	105.394	104.026	100.208	97.115	93.602	89.105	85.154
403 Groot- en kleinhandel	3.370	3.931	4.050	4.136	4.104	4.058	4.044
404 Banken	3.266	3.262	3.188	3.096	2.935	2.830	2.643
405 Verzekeringen	21.232	19.599	18.309	17.497	16.668	15.954	14.906
406 Tussenpersonen	40.023	39.352	38.766	38.717	37.813	36.974	36.737
407 Horeca-sector	35.445	36.227	35.947	35.588	34.636	33.878	33.098
408 Vermakelijkheden	8.779	8.585	8.499	8.652	8.627	8.586	8.336
409 Foorkramers	1.211	1.220	1.194	1.182	1.188	1.192	1.175
410 Marktkramers, leurders	7.005	7.156	7.341	7.395	7.235	7.075	6.694
430 Bestuurders van tot 435 vennootschappen voor 401 tot 410	79.162	87.559	94.809	102.219	110.451	118.228	124.443
501 Artsen, chirurgen	24.761	25.267	25.553	25.781	25.965	26.392	26.458
502 Tandartsen	6.661	6.788	6.846	6.900	6.950	6.990	7.021
503 Apothekers	4.753	4.738	4.759	4.724	4.651	4.574	4.475
504 Dierenartsen	2.947	3.051	3.091	3.160	3.194	3.266	3.305
505 Para-medici	24.494	26.193	27.317	28.551	29.922	31.180	31.991
506 Privé onderricht	3.961	4.498	4.948	5.458	5.882	6.352	6.691
507 Wetenschap	916	992	1.050	1.128	1.143	1.179	1.233
508 Letteren	4.719	5.014	5.215	5.510	5.581	5.562	5.463
509 Kunst	6.979	7.175	7.267	7.470	7.669	7.782	7.863
514 Advocaten	11.630	12.068	12.337	12.500	12.624	12.800	13.115
515 Notarissen	1.661	1.669	1.621	1.599	1.580	1.529	1.491
516 Gerechtsdeurwaarders	656	669	682	706	707	717	721
517 Landmeters, ingenieurs, accountants, experts	10.146	10.571	10.646	10.740	10.741	10.768	10.750
518 Architecten	9.812	10.305	10.659	11.201	11.734	12.163	12.392
519 Diverse intellectuele beroepen	16.827	17.482	18.552	18.961	19.834	20.750	21.553
530 Bestuurders van tot 535 vennootschappen voor 501 tot 519	1.056	1.180	1.360	1.747	2.189	2.638	3.482
601 Schoonheidszorg	24.758	25.158	25.160	25.289	25.353	25.497	25.462
602 Diverse beroepen van manuele aard	36.961	39.622	40.730	41.621	41.351	41.168	40.736
630 Bestuurders van tot 635 vennootschappen voor 601 en 602	1.451	1.619	1.699	1.879	2.106	2.408	2.764
0 Beroep (nog) niet gekend of niet onder te brengen onder een andere beroepscode	4.886	3.542	3.394	2.409	2.078	1.502	1.528
030 Bestuurders van tot 035 vennootschappen voor 000 035	461	671	662	674	631	1.099	1.107
Totaal	771.385	784.166	787.171	792.806	793.854	794.923	793.481

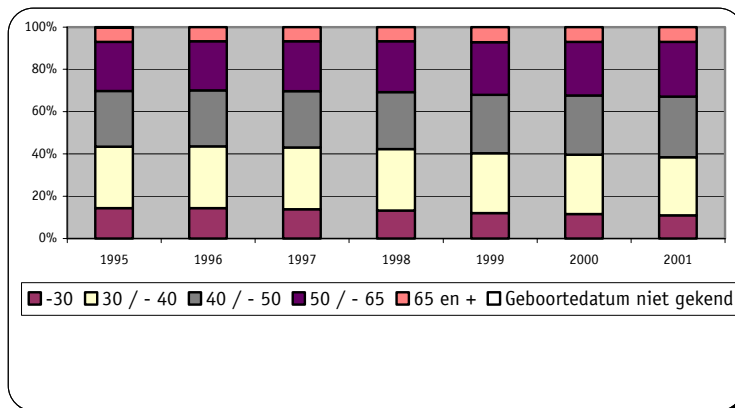
Bron: RSVZ

2.3 LEEFTIJD

De grootste groep van verzekeringsplichtigen bevindt zich in de leeftijdscategorie 40 tot 50 jarigen. Over de periode 1995 tot 2001 steeg het aantal verzekeringsplichtigen in deze categorie van 207.266 tot 226.681, een stijging van ruim 11%. De recente cijfergegevens tonen echter aan dat jongeren (tot 30 jaar) zich steeds minder en minder geroepen voelen om een eigen zaak te beginnen. Het aantal verzekeringsplichtigen in deze categorie daalde van 111.363 tot 86.541, een daling van 22,3%. Ook in de leeftijdscategorie van 30 tot 40 jarigen daalde het aantal verzekeringsplichtigen de afgelopen jaren lichtjes met 2,3%.

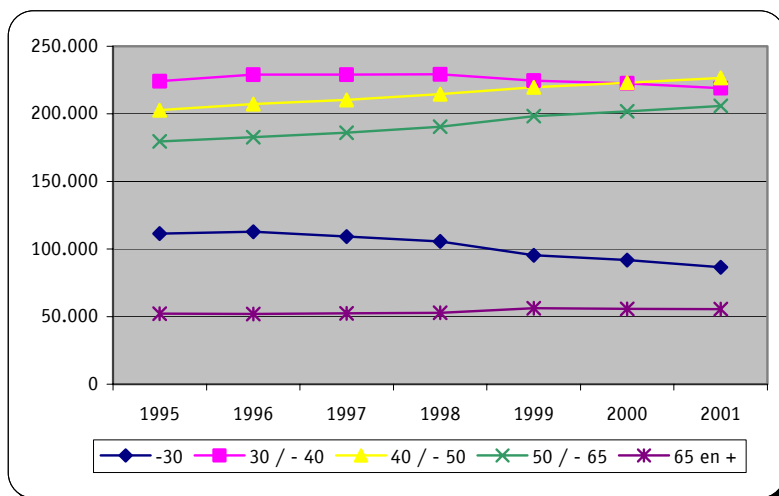
Grafiek 4 bevat informatie over de procentuele verhouding van de verschillende leeftijdscategorieën. We zien in deze grafiek dat het aandeel van de jongeren lichtjes afneemt terwijl het aandeel van de oudere verzekeringsplichtigen toeneemt. Grafiek 5 geeft de evolutie weer van het absolute aantal verzekeringsplichtigen in de verschillende leeftijdscategorieën.

GRAFIEK 4: PROCENTUELE VERHOUDING VAN LEEFTIJDSCATEGORIEËN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN

Bron: RSVZ

GRAFIEK 5: EVOLUTIE VAN LEEFTIJDSCATEGORIEËN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 1995-2001

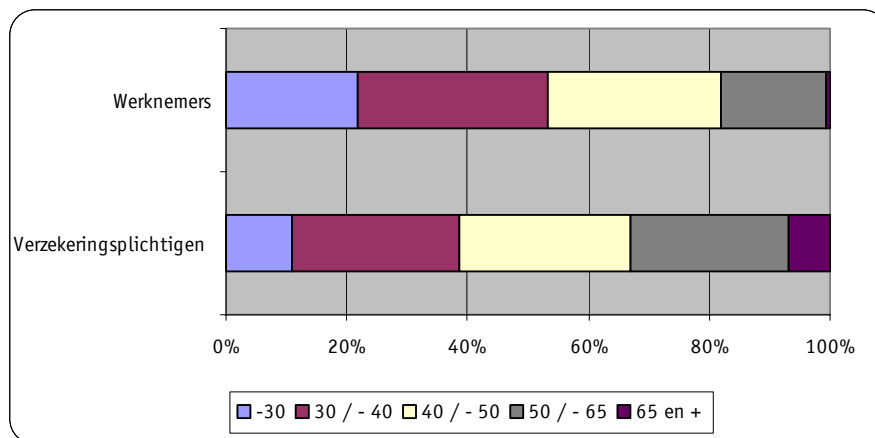

Bron: RSVZ

In 2001 kennen de verschillende leeftijdscategorieën de volgende absolute aantallen:
 -30 jarigen: 86.541 verzekeringsplichtigen, 30/-40 jarigen: 219.048 verzekeringsplichtigen, 40/-50 jarigen: 226.681 verzekeringsplichtigen, 50/-65 jarigen: 205.773 verzekeringsplichtigen en de 65 plussers: 55.438 verzekeringsplichtigen.

Een andere interessante invalshoek is de vergelijking tussen de gemiddelde leeftijd van verzekeringsplichtigen en deze van werknemers. Deze vergelijking zien we in Grafiek 6. De gemiddelde leeftijd van werknemers is lager dan deze van verzekeringsplichtigen. Slechts 10,1% van de verzekeringsplichtigen is jonger dan 30 jaar. Bij de werknemers bevat deze categorie meer dan één vijfde van het totaal aantal werknemers (21,9%). Bijna één derde van de verzekeringsplichtigen, 32,9% om precies te zijn, is ouder dan 50 jaar. In het segment van werknemers behoort maar 18,3% tot deze leeftijdsklassen.

GRAFIEK 6: GEMIDDELDE LEEFTIJD VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN EN WERKNEMERS, 2001

Bron: RSVZ en LFS

2.4 GEOGRAFISCHE SPREIDING PER GEWEST

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal verzekeringsplichtigen per gewest. In absolute aantallen zien we in elk gewest een stijging van het aantal zelfstandigen en helpers. Wanneer we de stijging omzetten naar een procentuele waarde, constateren we tijdens het afgelopen decennia een stijging van 17,3% in het Vlaamse gewest. De stijgingen in het Waals gewest en het Brussels Hoofdstedelijk gewest zijn minder spectaculair: respectievelijk 5,6% en 2,3%.

TABEL 4: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) PER GEWEST, 1990-2001

Jaren	Vlaams gewest	Waals gewest	Brussels		Totaal Rijk
			Hoofdstedelijk gewest		
1990 (1)	417.444	219.516	65.132		702.092
1991 (1)	424.790	222.512	64.678		711.980
1992 (1)	426.731	222.512	65.472		714.715
1993 (1)	442.328	227.666	67.070		737.064
1994 (1)	450.908	232.087	67.104		750.099
1995 (2)	466.064	228.648	63.099		757.811
1996 (2)	474.274	232.628	64.165		771.067
1997 (2)	481.254	234.565	65.928		781.747
1998 (2)	486.720	234.936	66.292		787.948
1999 (2)	488.559	233.645	66.339		788.543
2000 (2)	489.339	233.509	66.732		789.580
2001 (2)	489.542	231.915	66.623		788.080

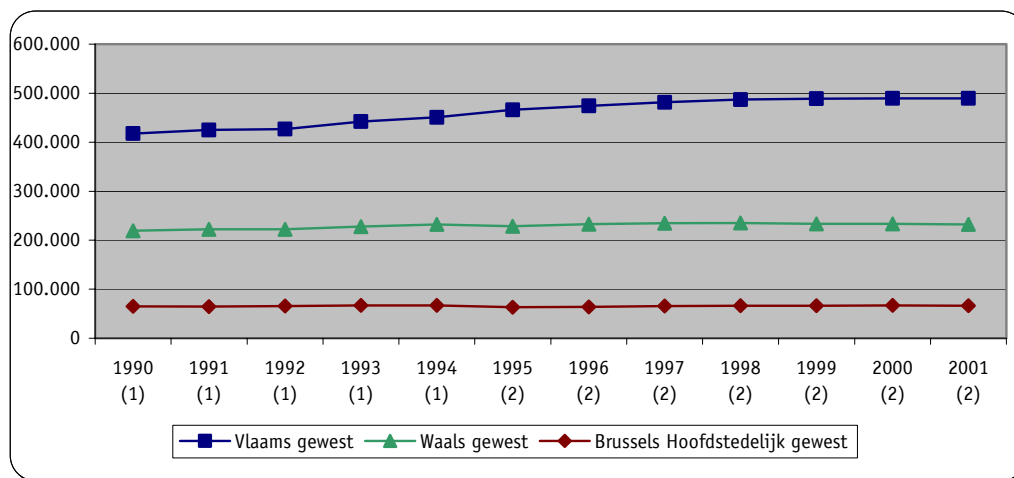
(1) Telling op 30 juni

(2) Telling op 31 december

Bron: RSVZ

Grafiek 7 geeft deze evolutie grafisch weer. De stijging van het aantal zelfstandigen en helpers in België is dus voornamelijk het gevolg van de toename in Vlaanderen.

GRAFIEK 7: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER GEWEST, 1990-2001

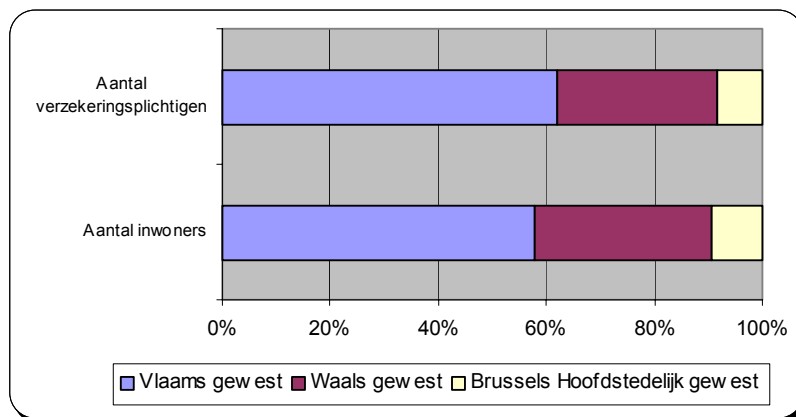

Bron: RSVZ

Onderstaande grafiek geeft de vergelijking weer tussen het aandeel verzekeringsplichtigen per gewest en het aandeel inwoners per gewest. We doen dit voor het meest recente jaartal namelijk 2001.

58% van de inwoners van het Belgische rijk woont in het Vlaams gewest. 33% woont in het Waals gewest en 9% maakt deel uit van het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Wanneer we deze cijfers vergelijken met de verdeling van het aantal verzekeringsplichtigen per gewest merken we een oververtegenwoordiging in Vlaanderen en een ondervertegenwoordiging in Wallonië. Inwoners van het Vlaamse gewest zijn bijgevolg eerder geneigd tot zelfstandig ondernemerschap dan inwoners uit het Waals gewest.

GRAFIEK 8: VERGELIJKING TUSSEN HET AANDEEL VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER GEWEST EN HET AANDEEL INWONERS PER GEWEST, 2001

Bron: RSVZ en NIS

2.5 GEOGRAFISCHE SPREIDING PER ARRONDISSEMENT

Net zoals in paragraaf 2.4 (Geografische spreiding per gewest), zeggen cijfers over het aantal verzekeringsplichtigen per arrondissement niet veel zonder de inwonersaantallen in rekening te brengen.

De volgende tabellen bieden voor elk gewest een overzicht van het aandeel verzekeringsplichtigen en het aantal inwoners per arrondissement. Tabel 5 geeft een overzicht van de situatie in het Vlaams gewest. In deze tabel merken we de grootste positieve afwijking in procentpunten op: 11,0% van de inwoners België woont in West-

Vlaanderen en 13,9% van de verzekeringsplichtigen behoort tot West-Vlaanderen. Tabel 6 geeft een overzicht van de situatie in het Waals gewest. In deze tabel vinden we de grootste negatieve afwijking in procentpunten: 12,4% van de inwoners van België woont in Henegouwen en 9,4% van de verzekeringsplichtigen zijn van Henegouwen. Dit is een verschil van 3 procentpunten.

TABEL 5: OVERZICHT VERGELIJKING AANDEEL INWONERS EN AANDEEL VERZEKERINGSGERECHTIGDEN IN HET VLAAMS GEWEST

Provincie	Arrondissement	Aantal inwoners 2001		% verzekerings- plichtigen
		N	%(tov België)	
Antwerpen				
	Antwerpen	935.381	9,1%	8,7%
	Mechelen	307.433	3,0%	2,8%
	Turnhout	409.636	4,0%	3,9%
	Totaal	1.652.450	16,0%	15,3%
Vlaams-Brabant				
	Halle-Vilvoorde	563.370	5,5%	5,9%
	Leuven	459.451	4,5%	4,6%
	Totaal	1.022.821	9,9%	10,5%
West-Vlaanderen				
	Brugge	272.011	2,6%	3,4%
	Diksmuide	48.036	0,5%	0,7%
	Ieper	104.168	1,0%	1,3%
	Kortrijk	277.893	2,7%	3,2%
	Oostende	143.899	1,4%	1,5%
	Roeselare	140.949	1,4%	1,8%
	Tielt	88.085	0,9%	1,3%
	Veurne	57.234	0,6%	0,7%
	Totaal	1.132.275	11,0%	13,9%
Oost-Vlaanderen				
	Aalst	262.193	2,5%	2,5%
	Dendermonde	186.988	1,8%	1,9%
	Eeklo	79.357	0,8%	0,9%
	Gent	498.631	4,8%	5,5%
	Oudenaarde	114.433	1,1%	1,3%
	Sint-Niklaas	225.050	2,2%	2,2%
	Totaal	1.366.652	13,3%	14,4%
Limburg				
	Hasselt	386.283	3,7%	3,6%
	Maaseik	221.580	2,1%	2,1%
	Tongeren	190.720	1,8%	1,9%
	Totaal	798.583	7,7%	7,6%

Bron: RSVZ en NIS, bewerking SEIN

TABEL 6: OVERZICHT VERGELIJKING AANDEEL INWONERS EN AANDEEL VERZEKERINGSGERECHTIGDEN IN HET WAALS GEWEST

Provincie	Arrondissement	Aantal inwoners 2001		% verzekerings- plichtigen
		N	%(tov België)	
Waals-Brabant				
	Nijvel	355.207	3,4%	4,1%
	Totaal	355.207	3,4%	4,1%
Henegouwen				
	Aat	79.840	0,8%	0,7%
	Charleroi	420.590	4,1%	2,7%
	Bergen	248.818	2,4%	1,7%
	Moeskroen	69.737	0,7%	0,5%
	Zinnik	174.801	1,7%	1,3%
	Thuin	146.426	1,4%	1,3%
	Doornik	140.830	1,4%	1,2%
	Totaal	1.281.042	12,4%	9,4%
Luik				
	Hoei	101.224	1,0%	0,9%
	Luik	585.726	5,7%	4,5%
	Verviers	267.800	2,6%	2,7%
	Borgworm	69.380	0,7%	0,7%
	Totaal	1.024.130	9,9%	8,8%
Luxemburg				
	Aarlen	52.749	0,5%	0,3%
	Bastenaken	41.505	0,4%	0,6%
	Marche-en-Famenne	51.101	0,5%	0,6%
	Neufchâteau	56.039	0,5%	0,7%
	Virton	49.012	0,5%	0,4%
	Totaal	250.406	2,4%	2,6%
Namen				
	Dinant	100.719	1,0%	1,1%
	Namen	285.181	2,8%	2,5%
	Philippeville	61.875	0,6%	0,6%
	Totaal	447.775	4,3%	4,2%

Bron: RSVZ en NIS, bewerking SEIN

Met uitzondering van de provincie Antwerpen en het arrondissement Aalst, geldt in elk ander Vlaams arrondissement een oververtegenwoordiging van het aantal verzekeringsplichtigen. De positieve afwijking tussen het aantal inwoners en het aantal verzekeringsplichtigen bedraagt in het Vlaams gewest 6,5%. Het Waals gewest vertegenwoordigt een inwonersaandeel van 32,6% terwijl het aandeel verzekeringsplichtigen 29,2% bedraagt. Deze ondervertegenwoordiging bedraagt 10,3%.

Onderstaande tabel geeft de top 5 en bottom 5 van de steden met relatief gezien het meeste of minste aantal verzekeringsplichtigen.

TABEL 7: TOP 5 EN BOTTOM 5 VAN ARRONDISSEMENTEN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 2001

TOP 5	BOTTOM 5
1. Tielt	1. Aarlen
2. Diksmuide	2. Charleroi
3. Bastenaken	3. Bergen
4. Veurne	4. Moeskroen
5. Neufchateau	5. Zinnik

Bron: RSVZ en NIS, bewerking SEIN

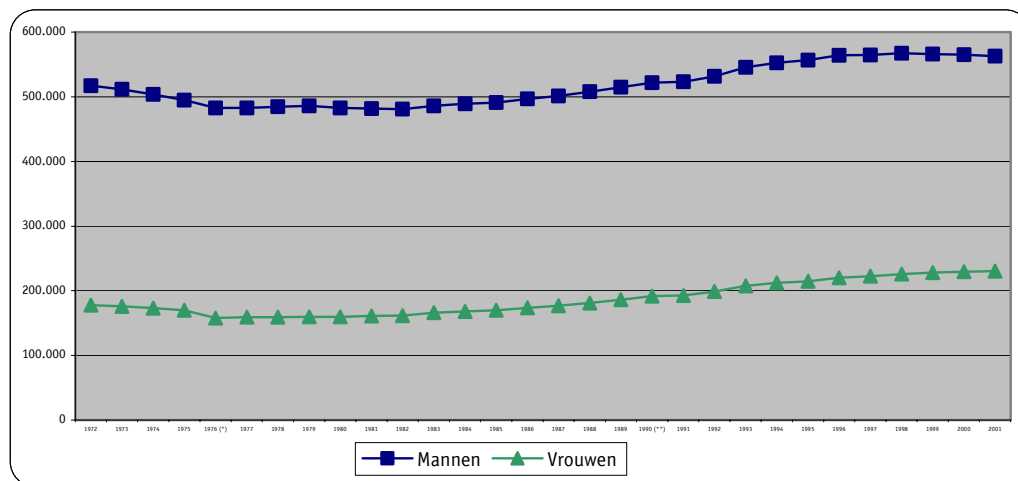
HOOFDSTUK 3: MANNEN EN VROUWEN

In dit hoofdstuk gaat onze aandacht uit naar de verschillen tussen mannen en vrouwen. We bespreken verschillen volgens aard van bezigheid, beroepen, leeftijd, inkomensverdeling en gemiddelde arbeidsduur.

3.1 ALGEMEEN

Onderstaande grafiek toont duidelijk de bestaande kloof tussen het aantal mannelijke en vrouwelijke verzekeringsgerechtigden. In 1972 waren 516.939 mannen geregistreerd als verzekeringsgerechtigde. Over de periode 1972-2001 steeg dit aantal met 8,9% waardoor het aantal mannelijke verzekeringsgerechtigden in 2001 562.956 bedraagt. De stijging bij de groep van vrouwen is meer uitgesproken: het aantal verzekeringsgerechtigden steeg van 177.749 in 1972 tot 230.525 in 2001. Dit komt neer op een stijging van 29,7%. De vrouwen zijn een inhaalbeweging aan het maken, maar zijn nog steeds ondervertegenwoordigd.

GRAFIEK 9: EVOLUTIE VAN HET AANTAL MANNEN EN VROUWEN ALS VERZEKEINGSGERECHTIGDEN, 1972-2001

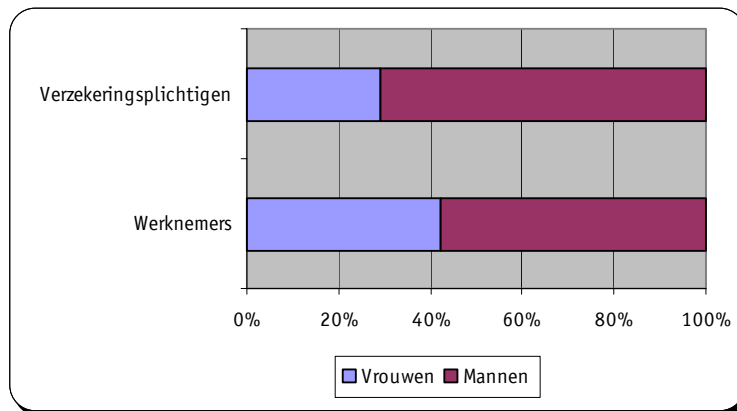
Bron: RSVZ

Doordat het aantal vrouwen procentueel sterker toenam dan het aantal mannen, is het aandeel van vrouwelijke verzekeringsgerechtigden lichtjes toegenomen. In 1972 maakte de groep van vrouwen 26% uit van de totale groep verzekeringsgerechtigden. In 2001

bedraagt dit aandeel 29%. De vaak vernoemde 2:1 verhouding wordt hier net niet bereikt.

Deze cijfers krijgen meer betekenis wanneer we ze vergelijken met de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke werknemers. Ongeveer 42% van de werknemers is vrouw. Onderstaande grafiek geeft een overzicht.

GRAFIEK 10: VERHOUDING MANNEN EN VROUWEN ALS WERKNEMERS EN ALS VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 2001

Bron: RSVZ en LFS

Uit Grafiek 10 blijkt dat het aandeel vrouwen dat ingeschreven is als verzekeringplichtige in vergelijking met het aandeel werkende vrouwen, opmerkelijk lager is. Binnen de totale groep van werknemers vertegenwoordigt de vrouw een aandeel van 42% maar binnen de groep van verzekeringplichtigen daalt dit aandeel tot 29%.

3.2 MANNEN EN VROUWEN NAAR AARD VAN BEZIGHEID

Tabel 8 bevat gegevens over het aantal mannen en vrouwen in hoofdberoep, bijberoep en actief na pensioen (leeftijd).

TABEL 8: VERDELING VAN MANNEN EN VROUWEN NAAR DE AARD VAN HUN BEZIGHEID, 2001

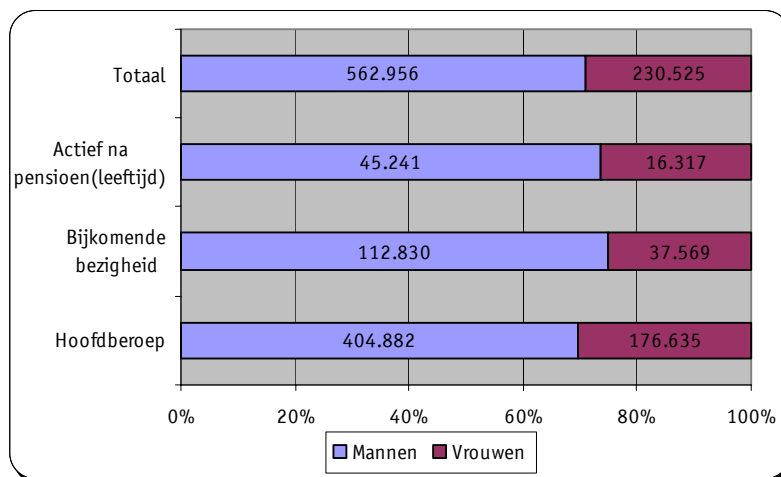
REGELING	Mannen	Vrouwen
Hoofdberoep	404.882	176.635
Bijkomende bezigheid	112.830	37.569
Actief na pensioen (leeftijd)	45.241	16.317
Totaal	562.956	230.525

Bron: RSVZ

72% van de verzekeringsplichtige mannen oefent een hoofdberoep uit. 20% van de mannen is verzekeringsplichtig omwille van het uitoefenen van een bijkomende bezigheid en 8% is actief na pensioen(leeftijd). Bij de verzekeringsplichtige vrouwen oefent 77% een activiteit uit in hoofdberoep. 16% van de verzekeringsplichtige vrouwen oefent een bijkomende bezigheid uit en 7% van de verzekeringsplichtige vrouwen is actief na pensioen(leeftijd).

Grafiek 11 geeft de sekseratio's naar gelang de aard van bezigheid: hoofdberoep, bijberoep of actief na pensioen(leeftijd). Ten opzichte van de totale groep van verzekeringsplichtigen bedraagt het vrouwelijk aandeel 29%. Binnen de groep van verzekeringsplichtigen in hoofdberoep bedraagt het aandeel vrouwen 30%. Het aandeel vrouwen is het kleinst in de verzekeringsplichtigen die een bijberoep uitoefenen: slechts 1 op 4 van hen of 25%, is vrouw. Binnen de groep verzekeringsplichtigen die actief zijn na pensioen(leeftijd) is 27% vrouw.

GRAFIEK 11: SEKSERATIO'S AARD VAN BEZIGHEID, 2001

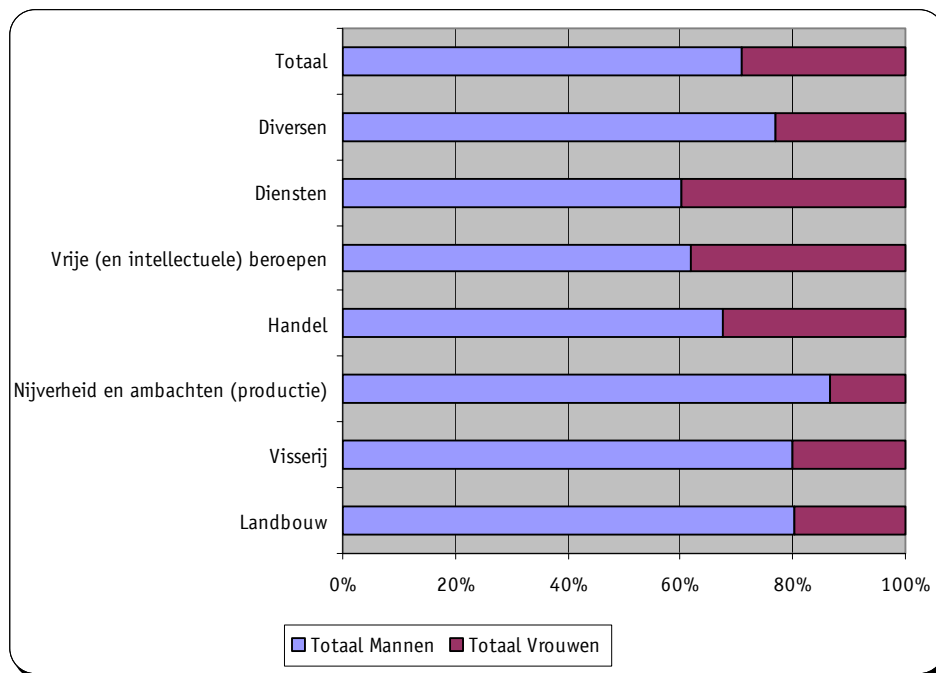

Bron: RSVZ

3.3 MANNEN EN VROUWEN NAAR AARD VAN BEZIGHEID EN BEDRIJFSTAK

Wanneer we de grafiek van de sekseratio's per bedrijfstak van de totale groep verzekeringsplichtigen bekijken, merken we een 'oververtegenwoordiging' van vrouwen in de handelssector, de sector van vrije beroepen en de dienstensector. 38% van de verzekeringsplichtigen in de sector van de vrije beroepen is vrouw. In de dienstensector is zelfs 40% van de totale groep verzekeringsplichtigen vrouw. Een ondervertegenwoordig vinden we in de typisch mannelijke sectoren: nijverheid en ambachten, visserij en landbouw. In deze sectoren bedraagt het vrouwelijke aandeel respectievelijk 13%, 20% en 20%.

GRAFIEK 12: SEKSERATIO'S PER BEDRIJFSTAK VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN (TOTAAL), 2001

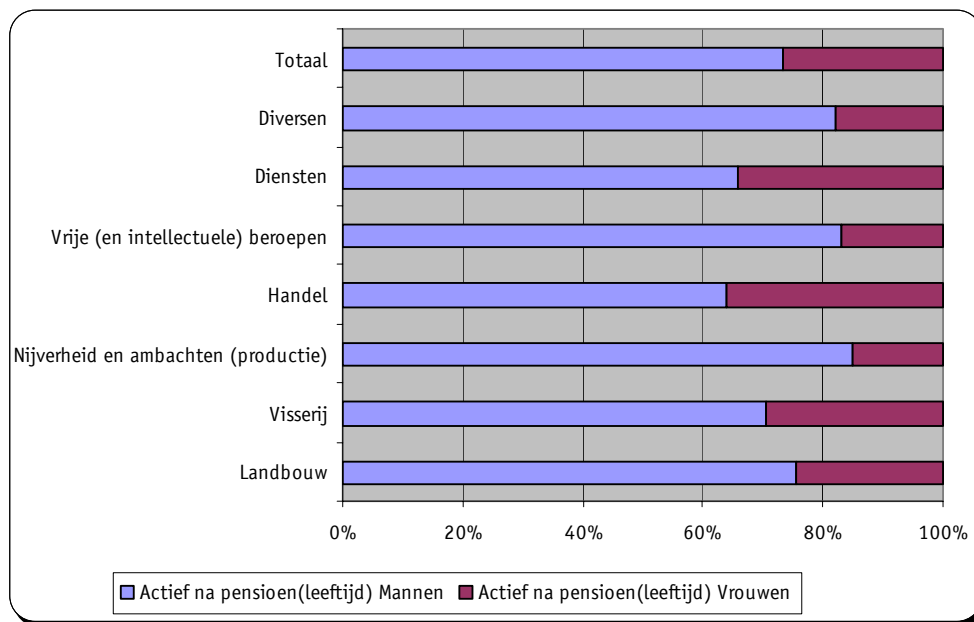
Bron: RSVZ

Wanneer we de sekseratio's per bedrijfstak van de verzekeringsplichtigen in hoofdberoep nader onder de loep nemen, blijven de basisbevindingen die we reeds maakten met betrekking tot de totale groep verzekeringsplichtigen ook hier geldig. Vrouwen zijn het sterkst vertegenwoordigd in de sector van de vrije beroepen en de dienstensector. 45% van de verzekeringsplichtigen in hoofdberoep, actief in de dienstensector is vrouw. In de sector van de vrije beroepen vertegenwoordigen vrouwen een aandeel van 40%. De

sector 'nijverheid en ambachten' daarentegen telt slechts 14% vrouwen, de overige 86% zijn mannen.

Grafiek 13 levert enkele opmerkelijke bevindingen. Zo zien we bijvoorbeeld dat in de groep van verzekeringsplichtigen actief na pensioen(leeftijd), de sector van vrije beroepen een sector is waarin vrouwen slecht vertegenwoordigd zijn. Slechts 17% van de verzekeringsplichtigen actief na pensioen(leeftijd) in de sector van de vrije beroepen, is vrouw. Dit in tegenstelling dat de oververtegenwoordiging van vrouwen in deze sector wanneer we de verzekeringsplichtigen in hoofdberoep of bijberoep in beschouwing nemen. Een andere opmerkelijke vaststelling is dat het aandeel vrouwen in typisch mannelijke sectoren (visserij, landbouw, nijverheid en ambachten) in het segment van actieven na pensioen(leeftijd) hoger ligt in vergelijking met het aandeel vrouwen in deze sectoren bij verzekeringsplichtigen in hoofdberoep of bijberoep.

GRAFIEK 13: SEKSERATIO'S PER BEDRIJFSTAK VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN ACTIEF NA PENSIOEN(LEEF TIJD), 2001

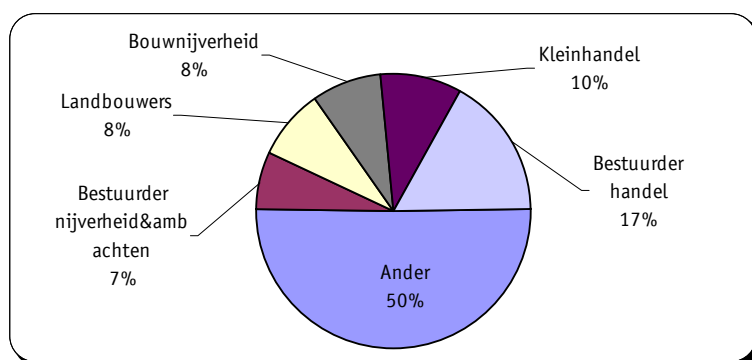

Bron: RSVZ

3.4 BEROEPEN VAN ZELFSTANDIGE MANNEN EN VROUWEN IN HOOFDBEROEP

In onderstaande grafiek worden de beroepen weergegeven waarin mannelijke zelfstandigen in hoofdberoep werkzaam zijn. 17% van de mannelijke zelfstandigen is bestuurder van een vennootschap in de handelssector, 10% van de mannelijke zelfstandigen oefent een beroep uit in de kleinhandel, 8% is tewerkgesteld in de bouwnijverheid, 8% is werkzaam als landbouwer, pachter, vetweider of houder van hoevedieren, 6% is bestuurder van een vennootschap in de nijverheids- en ambachtensector. De categorie 'andere' bevat alle beroepssectoren met een aandeel van minder dan 7%.

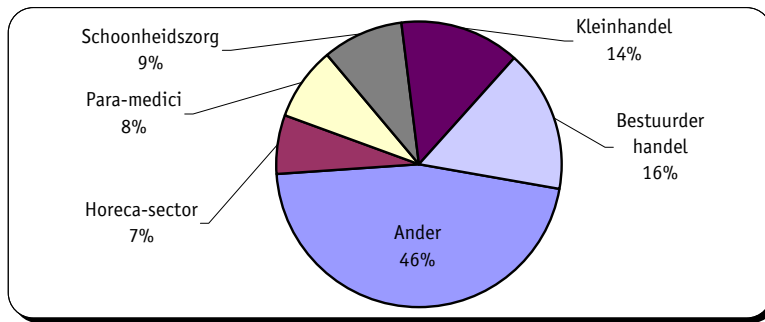
GRAFIEK 14: BEROEPEN WAARIN MANNEN WERKZAAM ZIJN, 2001

Bron: RSVZ

De volgende grafiek geeft de beroepen weer waarin vrouwelijke zelfstandigen in hoofdberoep werkzaam zijn. 16% van de vrouwelijke zelfstandigen is bestuurder van een vennootschap in de handelssector, 14% van de vrouwelijke zelfstandigen oefent een beroep uit in de kleinhandel, 9% oefent een beroep uit ivm schoonheidszorg, 8% werkt als paramedicus en 7% is werkzaam in de horecasector.

GRAFIEK 15: BEROEPEN WAARIN VROUWEN WERKZAAM ZIJN, 2001

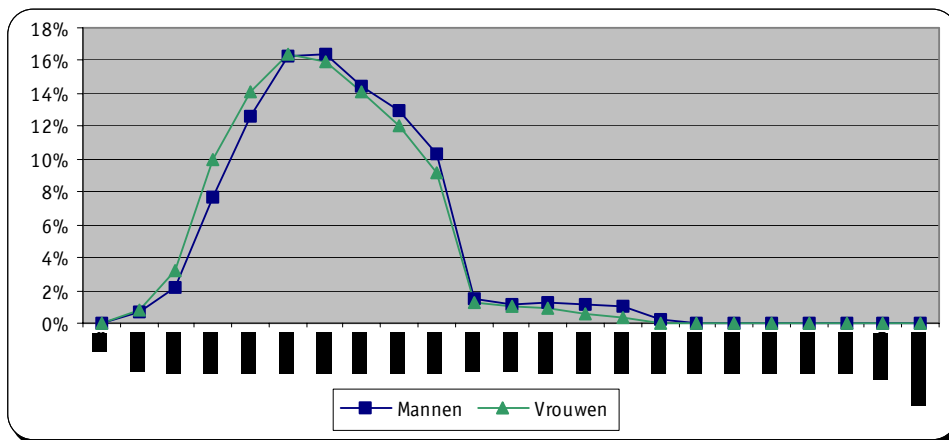

Bron: RSVZ

3.5 LEEFTIJDKLASSEN BIJ MANNEN EN VROUWEN

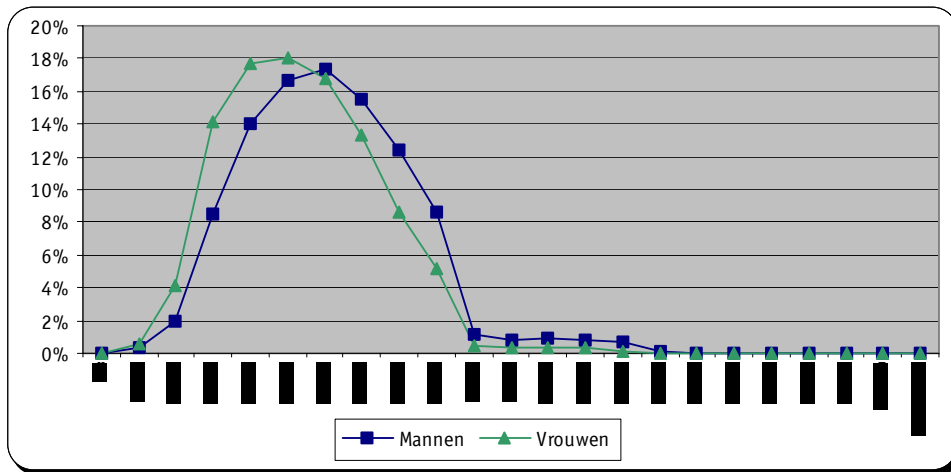
Onderstaande grafieken tonen de leeftijdscurve van verzekeringsplichtige mannen en vrouwen in hoofdberoep, bijberoep en actief na pensioen(leeftijd). De curven van verzekeringsplichtigen in hoofdberoep en bijberoep tonen ons dat de leeftijd van vrouwen lager ligt dan deze van mannen. Bij verzekeringsplichtigen actief na pensioen(leeftijd) is praktisch geen verschil merkbaar.

GRAFIEK 16: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN HOOFDBEROEP, 2001

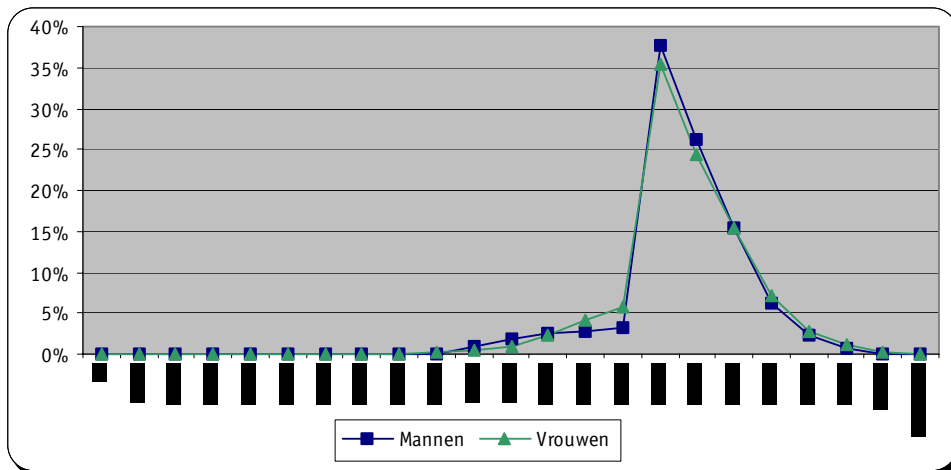
Bron: RSVZ

GRAFIEK 17: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN BIJBEROEP, 2001

Bron: RSVZ

GRAFIEK 18: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN ACTIEF NA PENSIOEN (LEEFTIJD), 2001

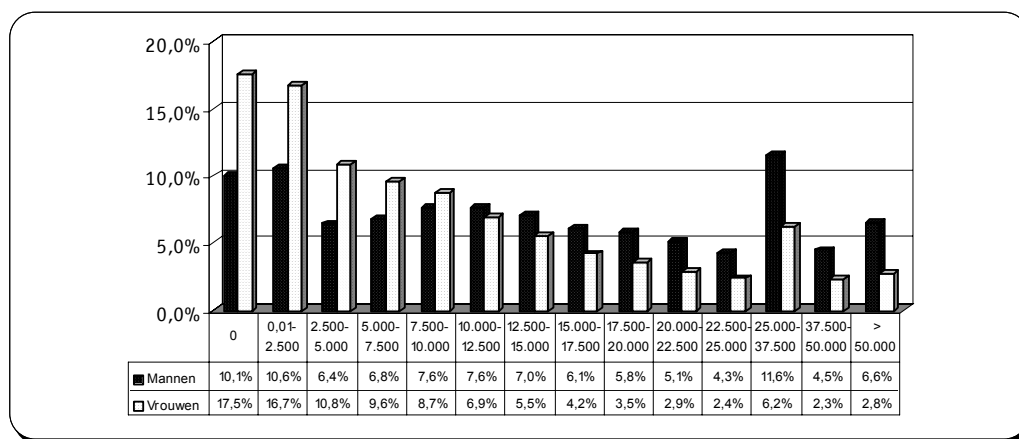
Bron: RSVZ

3.6 INKOMEN

Grafiek 19 toont de inkomensspreiding van verzekeringsplichtige mannen en vrouwen voor het jaar 1998. Vrouwen situeren zich voornamelijk in de lagere inkomenscategorieën. Meer dan de helft van de verzekeringsplichtige vrouwen, 54,7% om precies te zijn, valt in een inkomenscategorie van minder dan 7.500 euro. Binnen de groep van verzekeringsplichtige mannen valt 'slechts' 33,9% in één van de categorieën beneden 7.500 euro.

Naarmate de nominale waarden van de loonschalen stijgen, neemt het aandeel vrouwen dat zich in deze loonschalen bevindt, systematisch af. Zoals blijkt uit de grafiek is dit bij de mannen niet het geval. 22,6% van de verzekeringsplichtige mannen behoort tot een inkomenscategorie van meer dan 25.000 euro. Binnen de groep van vrouwen maakt slechts 11,3% deel uit van één van deze categorieën.

GRAFIEK 19: SPREIDING VAN DE VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER INKOMENSSCHIJF OVER HET JAAR 1998

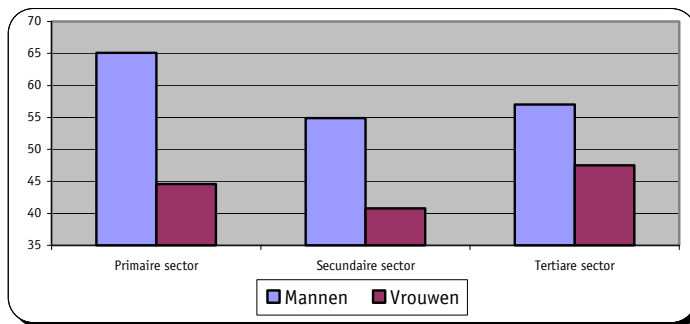
Bron: RSVZ

3.7 GEMIDDELDE ARBEIDSDUUR

Onderstaande grafieken geven de gemiddelde arbeidsduur weer, enerzijds voor voltijds loontrekkenden en anderzijds voor niet-loontrekkenden (zelfstandigen, werkgevers en helpers). Uit deze grafieken kunnen we afleiden dat voor de voltijds loontrekkenden het gemiddeld aantal werkuren voor mannen en vrouwen niet erg verschilt van mekaar. Bij de niet-loontrekkenden is dit echter niet zo. Mannen werken gemiddeld, afhankelijk van

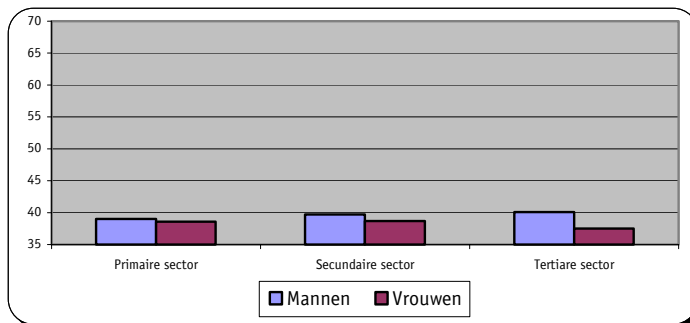
de sector, 10 à 15 uur langer per week dan vrouwen. Grafiek 20 toont de grote verschillen tussen niet-loontrekkende mannen en vrouwen. Grafiek 21 toont de minimale verschillen tussen voltijds loontrekkende mannen en vrouwen.

GRAFIEK 20: GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOOR NIET-LOONTREKKENDEN, 2001

Bron: Enquête naar de arbeidskrachten, NIS

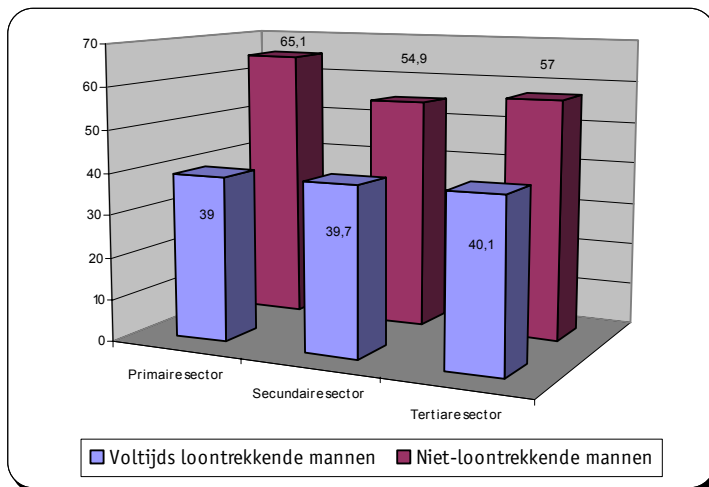
GRAFIEK 21: : GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOOR VOLTIJDS LOONTREKKENDEN, 2001

Bron: Enquête naar de arbeidskrachten, NIS

Grafiek 22 geeft een grafische voorstelling van het gemiddeld aantal arbeidsuren voor voltijds loontrekkende mannen en niet-loontrekkende mannen. Naar gelang de sector verschilt het gemiddeld aantal arbeidsuren tussen de 15 en 25 uren. Het verschil is het grootst in de primaire sector: een voltijds loontrekkende werkt gemiddeld 39 uren terwijl een niet-loontrekkende gemiddeld 65, 1 uren werkt. Bij deze gegevens dienen we de bedenking te maken dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen voltijds of deeltijds niet-loontrekkenden. Het aantal uren van een voltijds niet-loontrekkende zal bijgevolg nog hoger liggen.

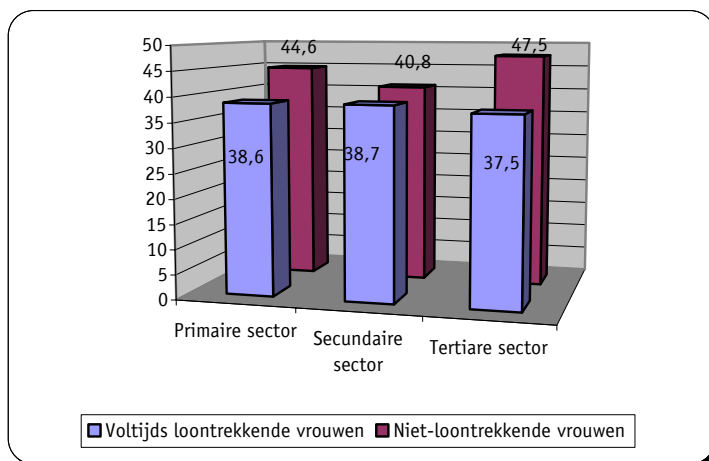
GRAFIEK 22: VERGELIJKING GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOLTIJDS LOONTREKKENDE MANNEN EN NIET-LOONTREKKENDE MANNEN, 2001

Bron: EAK, NIS

Grafiek 23 geeft een grafische voorstelling van het gemiddeld aantal arbeidsuren voor voltijds loontrekkende vrouwen en niet-loontrekkende vrouwen. Naar gelang de sector verschilt het gemiddeld aantal arbeidsuren tussen de 1 en 10 uren. Het verschil is het grootst in de tertiare sector: een voltijds loontrekkende vrouw werkt gemiddeld 37,5 uren terwijl een niet-loontrekkende vrouw gemiddeld 47,5 uren werkt. Net als bij de gegevens over de mannen dienen we ook hier de bedenking te maken dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen voltijds of deeltijds niet-loontrekkenden.

GRAFIEK 23: VERGELIJKING GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOLTIJDS LOONTREKKENDE VROUWEN EN NIET-LOONTREKKENDE VROUWEN, 2001

Bron: EAK, NIS

HOOFDSTUK 4: STARTERS EN STOPPERS

Het cijfermateriaal dat we in dit hoofdstuk hanteren, is afkomstig van het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen. De laatste paragraaf daarentegen (4.4 Oprichtingen en faillissementen) maakt gebruik van cijfermateriaal van Graydon.

4.1 STARTERS

4.1.1 ALGEMEEN: STARTEN IN HOOFDBEROEP, BIJBEROEP OF NA PENSIOEN (LEEFTIJD)

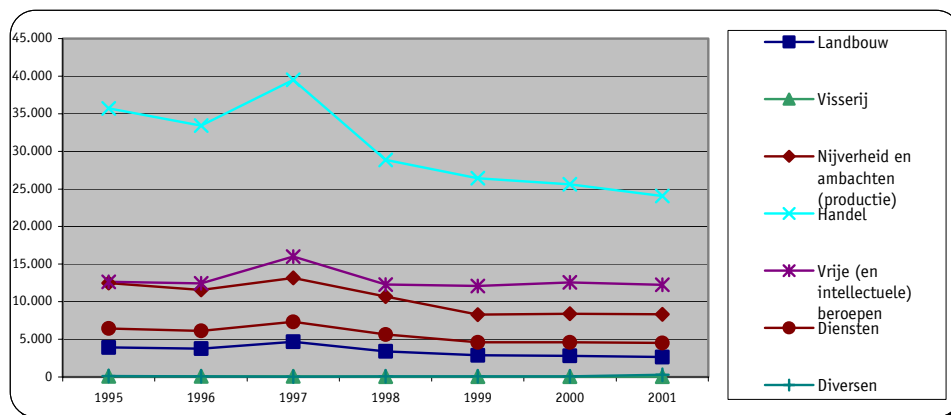
Gedurende de periode 1995 tot 2001 daalde het aantal starters in België met 27,0%. In 1995 waagden nog 71.404 personen zich in het ondernemersdomein. In 2001 bedraagt dit aantal nog 'slechts' 52.109. Het jaartal 1997 kan omschreven worden als een topjaar wanneer het gaat om startende zelfstandigen of helpers. In 1997 telde België 80.861 starters. De daling van het aantal starters was het minst merkbaar in de bedrijfstak van de 'Vrije en intellectuele beroepen'. Deze tak kende een daling van slechts 3,0%.

TABEL 9: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGE STARTERS PER BEDRIJFSTAK, 1995-2001

Bedrijfstak	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Landbouw	3.921	3.750	4.693	3.389	2.889	2.796	2.631
Visserij	67	82	72	44	44	44	34
Nijverheid en ambachten (productie)	12.501	11.557	13.185	10.670	8.287	8.420	8.330
Handel	35.718	33.431	39.506	28.864	26.427	25.607	24.072
Vrije (en intellectuele) beroepen	12.646	12.458	16.019	12.309	12.072	12.590	12.252
Diensten	6.434	6.145	7.326	5.660	4.621	4.585	4.523
Diversen	117	90	60	100	86	65	267
Totaal	71.404	67.513	80.861	61.036	54.426	54.107	52.109

Bron: RSVZ

GRAFIEK 24: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS NAAR BEDRIJFSTAK, 1995-2001

Bron: RSVZ

4.1.2 STARTENDE MANNEN EN VROUWEN IN HOOFDBEROEP, BIJBEROEP OF NA PENSOEN (LEEFTIJD)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal startende mannen en vrouwen naargelang de aard van hun activiteiten. 63% van de totale groep van starters is man en 37% is vrouw. In de totale groep van verzekeringsplichtigen is 29% vrouw. Bij de starters doen vrouwen het dus zeker niet slecht.

70% van de startende vrouwen start haar activiteiten in hoofdberoep. Bij de mannen ligt dit aandeel iets lager: 64% van de startende mannen start zijn activiteit als hoofdberoep.

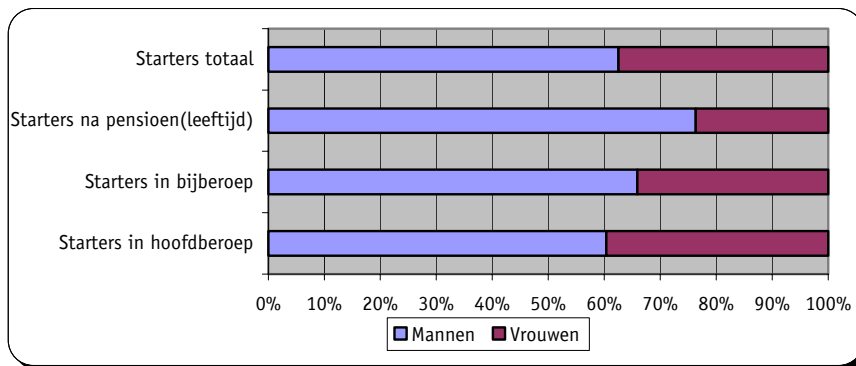
TABEL 10: STARTERS NAAR GELANG DE AARD VAN HUN ACTIVITEITEN, 2001

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Starters in hoofdberoep	20.748	13.618	34.366
Starters in bijberoep	10.871	5.618	16.489
Starters na pensioen(leeftijd)	952	295	1.247
Categorie niet gekend	3	4	7
Starters totaal	32.574	19.535	52.109

Bron: RSVZ

Grafiek 25 toont ons dat het aandeel van vrouwen het grootst is bij de groep van starters in hoofdberoep. 40% van de starters in hoofdberoep is vrouw. Actief zijn na pensioen(leeftijd) is minder voor vrouwen weggelegd: 25% van degenen die starten na pensioen(leeftijd) zijn vrouwen.

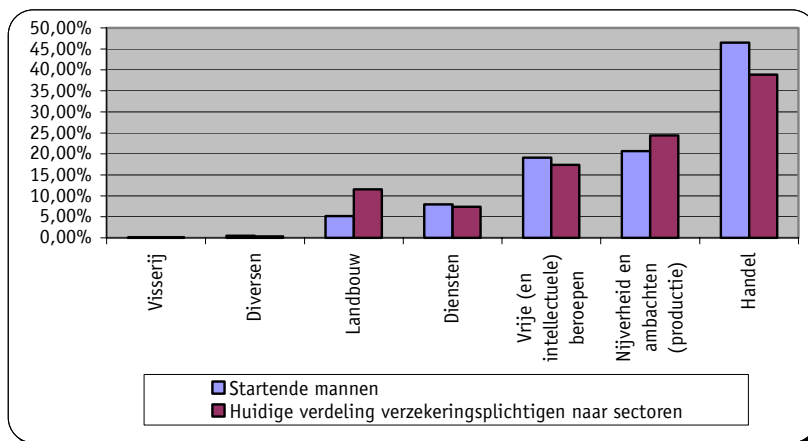
GRAFIEK 25: SEKSERATIO'S NAAR DE AARD VAN BEZIGHEID

Bron: RSVZ

De volgende twee grafieken geven weer in welke bedrijfstakken mannelijke en vrouwelijke starters hun activiteiten aanvangen. Ter aanvulling bevatten de grafieken informatie over de verdeling naar sectoren van de totale groep verzekeringsplichtige mannen en vrouwen.

GRAFIEK 26: VERGELIJKING VAN TEWERKSTELLING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTENDE MANNEN EN TOTALE GROEP VAN VERZEKERINGSPLICHTIGE MANNEN, 2001

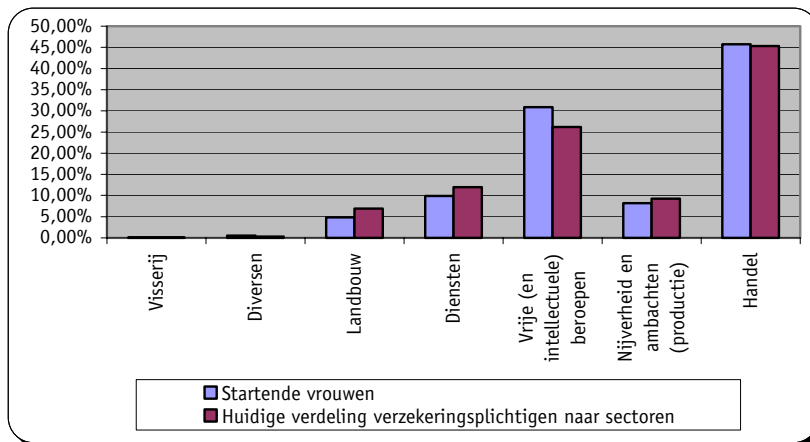

Bron: RSVZ

46,5% van de mannelijke starters is werkzaam in de handelssector. De nijverheids- en ambachtensector neemt een tweede plaats in met 20,7%. 19,1% van de mannelijke starters begint met de uitoefening van een vrij beroep. Wanneer we de cijfers van de starters vergelijken met alle mannelijke verzekeringsplichtigen, dan blijkt dat er relatief veel starters zijn in de handelssector. In de landbouwsector zijn relatief weinig startende mannen.

Grafiek 27 laat zien dat startende vrouwen vooral actief zijn in de handelssector en de sector van de vrije beroepen. 45,7% van de vrouwelijke starters start haar activiteiten op in de handelssector. 30,9% onderneemt een poging in de sector van de vrije beroepen. Wanneer we de cijfers van de starters vergelijken met alle vrouwelijke verzekeringsplichtigen, dan blijkt dat er relatief veel starters zijn in de sector van de vrije beroepen.

GRAFIEK 27: VERGELIJKING VAN TEWERKSTELLING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTENDE VROUWEN EN TOTALE GROEP VAN VERZEKERINGSPLICHTIGE VROUWEN, 2001

Bron: RSVZ

4.1.3 **STARTEN IN HOOFDBEROEP**

In deze paragraaf gaan we dieper in op de starters in hoofdberoep. Tabel 11 geeft een gedetailleerde weergave van de indeling van starters in hoofdberoep naar de relevante bedrijfssectoren. Bijna de helft van alle starters in hoofdberoep, maakt deel uit van de handelssector.

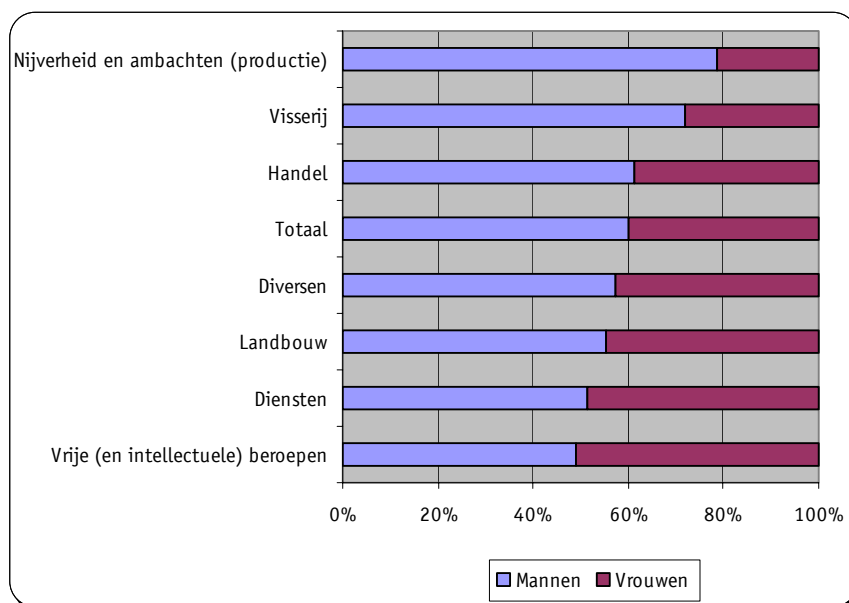
TABEL 11: INDELING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001

Bedrijfstak	Hoofdberoep			Procentueel		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Visserij	18	7	25	0,1%	0,1%	0,1%
Diversen	76	57	133	0,4%	0,4%	0,4%
Landbouw	828	663	1491	4,0%	4,9%	4,3%
Diensten	1340	1262	2602	6,5%	9,3%	7,6%
Vrije (en intellectuele) beroepen	3817	3941	7758	18,4%	28,9%	22,6%
Nijverheid en ambachten (productie)	4263	1145	5408	20,5%	8,4%	15,7%
Handel	10406	6543	16949	50,2%	48,0%	49,3%
TOTAAL	20748	13618	34366	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: RSVZ

Grafiek 28 bevat sekseratio's van starters in hoofdberoep. In totaal is 40% van de starters in hoofdberoep vrouw. In de dienstensector en de sector van de vrije beroepen is één op twee starters een vrouw.

GRAFIEK 28: SEKSERATIO'S BEDRIJFSSECTOREN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001

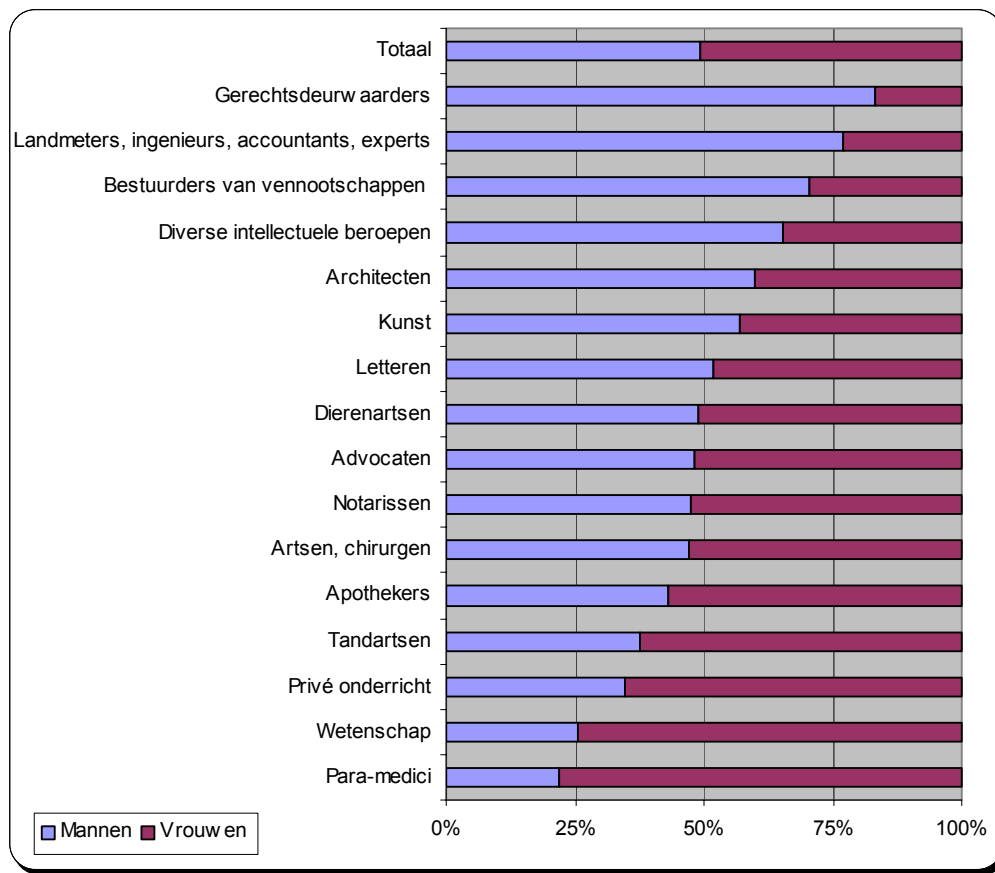

Bron: RSVZ

Wanneer we de bedrijfstak 'Vrije en Intellectuele Beroepen' opsplitsen naar subcategorieën, merken we dat er een aantal typisch mannelijke en vrouwelijke subcategorieën bestaan. Meer dan 80% van de personen die starten als gerechtsdeurwaarder in hoofdberoep is man. Ook startende zelfstandige landmeters, ingenieurs, accountants en experts zijn voor meer dan 75% van het mannelijke geslacht. Daar tegenover staat dat ongeveer drie vierde van de startende paramedici en startende zelfstandigen op het gebied van wetenschap vrouw is. Een opmerkelijke vaststelling is dat startende vrouwen opmerkelijk minder bestuurder zijn van een vennootschap.

Grafiek 29 geeft een overzicht van deze sekseratio's. De verticale lijn geeft de gemiddelde verhouding weer tussen mannen en vrouwen in de totale bedrijfstak van de Vrije en Intellectuele beroepen.

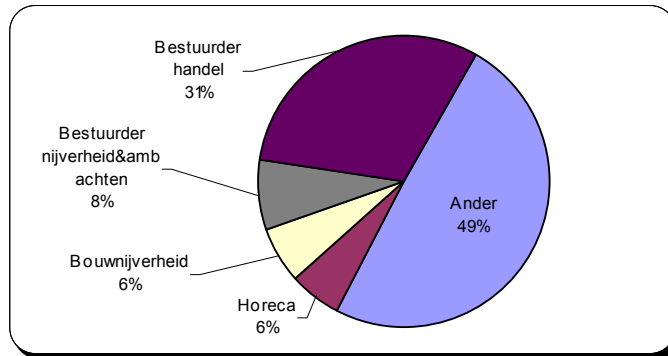
GRAFIEK 29: SEKSERATIO'S STARTERS IN SUBCATEGORIËN VAN VRIJE BEROEPEN, 2001

Bron: RSVZ

Grafiek 30 geeft de beroepen weer waarin mannelijke starters werkzaam zijn. 31% van de mannelijke starters is bestuurder van een vennootschap in de handelssector, 8% is bestuurder van een vennootschap in de nijverheids- en ambachtensector, 6% is werkzaam in de bouwnijverheid en 6% oefent een beroep uit in de horeca.

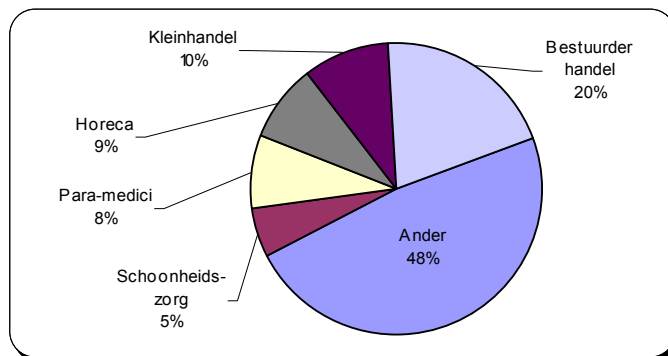
GRAFIEK 30: INDELING IN BEROEPEN VAN MANNELIJKE STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001

Bron: RSVZ

Grafiek 31 geeft de beroepen weer waarin vrouwelijke starters werkzaam zijn. 20% van de vrouwelijke starters is bestuurder van een vennootschap in de handelssector, 10% van de vrouwelijke starters is werkzaam in de kleinhandel, 6% oefent een beroep uit in de horeca, 8% werkt als paramedicus en 5% oefent een beroep uit ivm schoonheidszorg.

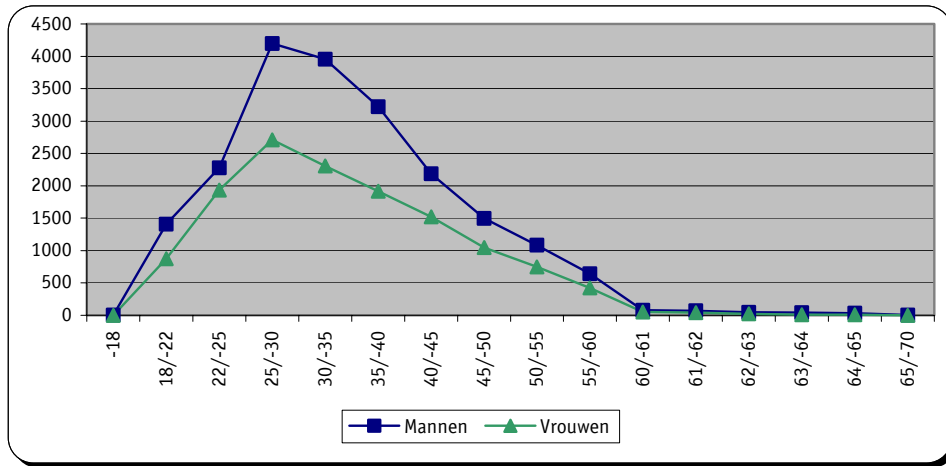
GRAFIEK 31: INDELING IN BEROEPEN VAN VROUWELIJKE STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001

Bron: RSVZ

Grafiek 32 geeft de leeftijdscurven van starters in hoofdberoep grafisch weer. De curve kent een gelijkaardig verloop voor mannen en vrouwen. Starters zijn relatief jong: zowel bij de vrouwelijke als bij de mannelijke starters is ongeveer 57% jonger dan 35 jaar.

GRAFIEK 32: LEEFTIJDSCURVEN VAN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001

Bron: RSVZ

4.2 STOPPERS

4.2.1 STOPPERS NAAR BEDRIJFSTAK

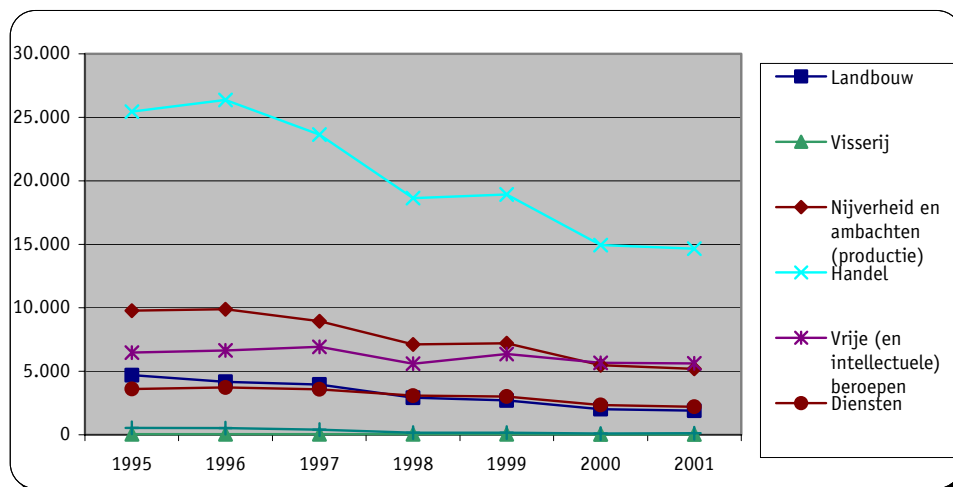
Net als het aantal starters een dalende tendens vertoont tijdens de periode 1995-2001, vertoont de grafiek van de stoppers in België eveneens een dalende tendens. Het totaal aantal stoppers daalde met 41,3% over de periode 1995-2001. Deze daling kan het gevolg zijn van het beperkt aantal starters. Omdat de laatste jaren steeds minder mensen een eigen zaak opstartten, neemt het aantal falingen of stopzettingen van jonge zaken natuurlijk ook af.

TABEL 12: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGE STOPPERS PER BEDRIJFSTAK, 1995-2001

Bedrijfstak	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Landbouw	4.696	4.184	3.967	2.925	2.692	2.024	1.898
Visserij	42	54	39	37	39	34	24
Nijverheid en ambachten (productie)	9.764	9.880	8.950	7.120	7.199	5.487	5.184
Handel	25.444	26.372	23.641	18.636	18.924	14.937	14.651
Vrije (en intellectuele) beroepen	6.471	6.631	6.930	5.595	6.359	5.666	5.611
Diensten	3.605	3.719	3.589	3.073	3.009	2.351	2.197
Diversen	545	517	412	175	172	104	121
Totaal	50.567	51.357	47.528	37.561	38.394	30.603	29.686

Bron: RSVZ

GRAFIEK 33: : EVOLUTIE VAN HET AANTAL STOPPERS NAAR BEDRIJFSTAK, 1995-2001

Bron: RSVZ

4.2.2 STOPPERS NAAR AARD VAN BEZIGHEID

64% van het totaal aantal stoppers in 2001 is man. Tabel 13 geeft een overzicht van het aantal mannelijke en vrouwelijke stoppers al naargelang de aard van hun bezigheid.

TABEL 13: MANNELIJKE EN VROUWELIJKE STOPPERS NAAR HUN AARD VAN BEZIGHEID, 2001

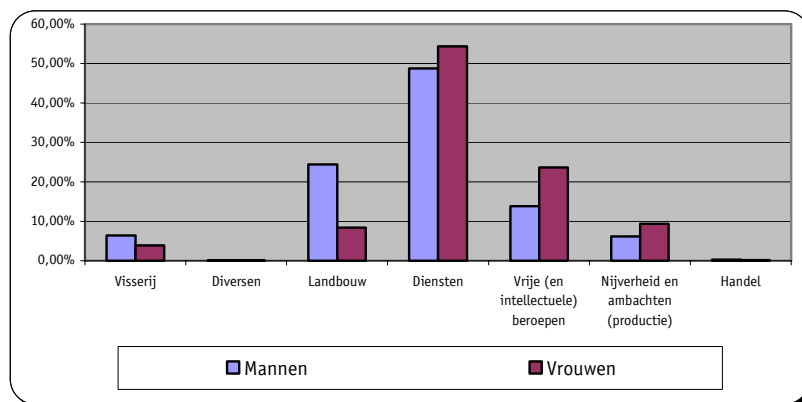
	Mannen	Vrouwen	Totaal
Stoppers in hoofdberoep	12.514	7.907	20.421
Stoppers in bijberoep	4.241	2.092	6.333
Stoppers na pensioenleeftijd	2.212	720	2.932
Stoppers: totaal	18.967	10.719	29.686

Bron: RSVZ

4.2.3 STOPPERS IN HOOFDBEROEP

In totaal stopten in 2001 12.514 mannen en 7.907 vrouwen hun activiteiten in hoofdberoep. Dit betekent dat 39% van de stoppers in hoofdberoep vrouw is.

GRAFIEK 34: VERGELIJKING VAN SECTOREN WAARIN ACTIVITEITEN IN HOOFDBEROEP WERDEN STOPGEZET IN DE LOOP VAN 2001

Bron: RSVZ

Grafiek 34 geeft een overzicht van de sectoren waarin activiteiten in hoofdberoep werden stopgezet. De meeste stopzettingen gebeurden in de dienstensector. Dit geldt zowel voor mannen als vrouwen. 49% van de mannen die hun activiteiten in hoofdberoep stopzetten, behoorde tot de dienstensector. Bij de vrouwen bedroeg dit aandeel zelfs 54%. Bij de mannen was de landbouwsector tweede sector waarin de

meeste stopzettingen gebeurden: 24% van de stopzettingen door mannen in hoofdberoep gebeurden in deze sector. Bij de vrouwen was de tweede belangrijkste sector van stopzettingen deze van de vrije beroepen met 24%.

Wanneer we de verdeling van het aantal stopzettingen vergelijken met de verdeling naar sectoren van de totale groep verzekeringsplichtige mannen en vrouwen, merken we dat zowel bij mannen als bij vrouwen het aantal stoppers in de handelssector relatief gezien groter is dan het aandeel van de handelssector op zich. Tabel 14 bevat cijfergegevens over deze conclusies. Bijna 40% van de mannelijke verzekeringsplichtigen in hoofdberoep zijn actief in de handelssector. Bijna 50% van de mannelijke stoppers zet zijn activiteiten stop in deze sector. Relatief gezien is het aandeel stoppers in deze sector bijgevolg groter.

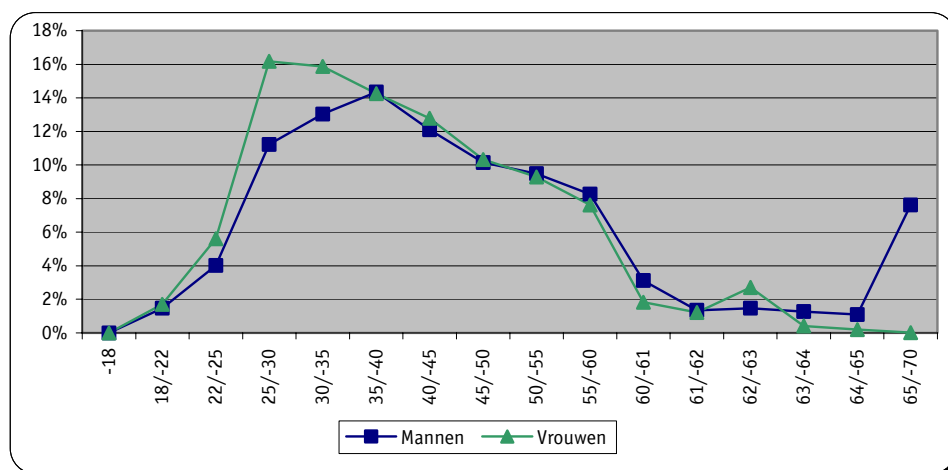
TABEL 14: PERCENTUELE VERDELING VAN DE TOTALE GROEP VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN HOOFDBEROEP EN DE STOPPERS IN HOOFDBEROEP, 2001

	Totaal: verzekeringsplichtigen in hoofdberoep		Stoppers in hoofdberoep	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Landbouw	10,9%	6,3%	6,4%	3,9%
Visserij	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Nijverheid en ambachten (productie)	25,5%	9,3%	24,4%	8,4%
Handel	38,9%	45,2%	48,8%	54,4%
Vrije (en intellectuele) beroepen	17,4%	26,1%	13,8%	23,7%
Diensten	6,9%	12,9%	6,2%	9,4%
Diversen	0,3%	0,2%	0,3%	0,2%
TOTAAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: RSVZ

Grafiek 35 verschaft inzicht in de leeftijdsstructuur van stoppers. De curven van mannelijke en vrouwelijke stoppers vertonen een gelijkaardig verloop. We merken op dat het aandeel van vrouwelijke stoppers, in vergelijking met de mannelijke stoppers, vooral in de jongere leeftijdsklassen hoger ligt.

GRAFIEK 35: AANDEEL VAN STOPPERS IN HOOFDBEROEP NAAR LEEFTIJDSCLASSEN, 2001

Bron: RSVZ

4.3 STARTERS EN STOPPERS PER GEWEST

Tabel 15 biedt informatie over het aantal starters en stoppers per gewest voor de periode van 1995 tot 2001. De procentuele afname van het aantal starters voor de periode 1995-2001 is het grootst in Wallonië. Het aantal starters daalde hier met 30,5%. In 1995 startte nog 42.328 mensen een eigen zaak in het Waalse gewest. Anno 2001 zijn dit er nog slechts 32.559. In het Brussels Hoofdstedelijk gewest is de procentuele afname van het aantal starters het kleinst: over de periode 1995-2001 daalde het aantal starters hier met 14,4%. De afname in het Vlaams gewest bedraagt 23,1%.

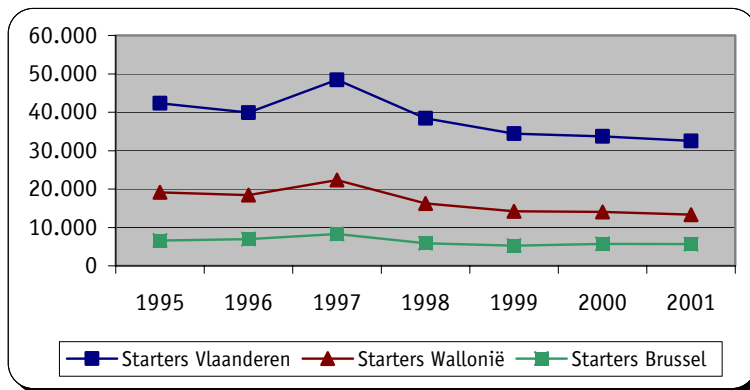
TABEL 15: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS EN STOPPERS PER GEWEST, 1995-2001

Jaar	Starters Vlaanderen	Starters Wallonië	Starters Brussel	Stoppers Vlaanderen	Stoppers Wallonië	Stoppers Brussel
1995	42.328	19.176	6.569	27.732	14.458	4.261
1996	39.943	18.441	6.952	28.316	14.601	4.531
1997	48.478	22.336	8.349	26.980	13.383	4.076
1998	38.416	16.240	5.910	21.936	11.029	3.893
1999	34.450	14.213	5.232	22.192	11.593	3.795
2000	33.756	14.057	5.727	16.777	9.453	3.280
2001	32.559	13.335	5.623	16.287	9.288	3.377

Bron: RSVZ

Grafiek 36 geeft een grafisch overzicht van de evolutie van het aantal starters per gewest.

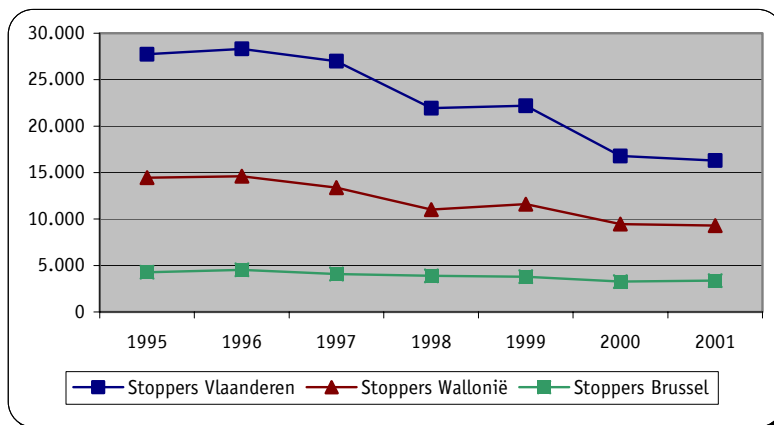
GRAFIEK 36: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS PER GEWEST

Bron: RSVZ

Het aantal stoppers daalde over de periode 1995-2001 het sterkst in het Vlaams gewest. In 1995 telde men hier 27.732 stoppers. Zes jaar later telt men nog 16.287 stoppers, een daling van 41,3%. In het Waals gewest en het Brussels Hoofdstedelijk gewest daalde het aantal stoppers met respectievelijk 35,8% en 20,7%.

GRAFIEK 37: : EVOLUTIE VAN HET AANTAL STOPPERS PER GEWEST

Bron: RSVZ

Tabel 16 toont dat in het Brussels Hoofdstedelijk gewest bijna 6 personen op 1.000 een eigen zaak opstartten of helper werden. In het Waals gewest waren dit 4 personen per 1.000 inwoners. In het Vlaams gewest werden in 2001 5,5 personen per 1.000 inwoners verzekeringsplichtig.

TABEL 16: AANDEEL STARTERS TOV DE GEWESTSBEVOLKING (PER 1.000) IN 2001

	Inwoners	Starters	Aandeel starters tov bevolking per gewest (per 1.000)
Vlaams gewest	5.972.781	32.559	5,5
Waals gewest	3.358.560	13.335	4,0
Brussels Hoofdstedelijk gewest	978.384	5.623	5,7

Bron: RSVZ

Tabel 17 toont het aandeel van stoppers ten opzichte van de gewestbevolking. Zoals hierboven vermeld, kent het Brussels Hoofdstedelijk gewest het meest aantal starters per 1.000 inwoners. Tevens kent zij het hoogst aantal stoppers per 1.000 inwoners. Het Vlaams gewest kent het laagst aantal stoppers per 1.000 inwoners.

TABEL 17: AANDEEL STOPPERS TOV DE GEWESTSBEVOLKING (PER 1.000) IN 2001

	Inwoners	Stoppers	Aandeel stoppers tov bevolking per gewest (per 1.000)
Vlaams gewest	5.972.781	16.287	2,7
Waals gewest	3.358.560	9.288	2,8
Brussels Hoofdstedelijk gewest	978.384	3.377	3,5

Bron: RSVZ

4.4 OPRICHTINGEN EN FAILLISSEMENTEN

Wanneer we het aantal oprichtingen in 2002 vergelijken met het aantal in 1999, merken we weinig verschil voor de totale Belgische situatie. In het Vlaamse gewest is een lichte stijging merkbaar van het aantal oprichtingen. In het Waalse gewest daarentegen, daalt het aantal oprichtingen. Het Brusselse gewest kent de meest opvallende stijging: over de periode 1999-2002 steeg het aantal oprichtingen met 4,18%.

TABEL 18: OVERZICHT VAN HET AANTAL OPRICHTINGEN VOOR 1999 EN 2002

	1999	2002	Procentuele wijziging
België	46.667	46.665	-0,03%
Vlaams gewest	27.415	27.511	+0,35%
Waals gewest	12.650	12.366	-2,25%
Brussels gewest	5.932	6.180	+4,18%

Bron: Graydon

Een vergelijking van het aantal oprichtingen met het aantal inwoners, levert een hoge ratio op voor het Brusselse gewest: per tienduizend inwoners vonden ongeveer 63 oprichtingen plaats. In het Waalse gewest vindt men met bijna 37 het minst aantal oprichtingen per duizend inwoners.

TABEL 19: OVERZICHT VAN HET AANTAL OPRICHTINGEN PER 10.000 INWONERS, 2002

	Oprichtingen	Inwoners	Oprichtingen per 10.000 inwoners
België	46.655	10.309.725	45,25
Vlaams gewest	27.511	5.972.781	46,06
Waals gewest	12.650	3.358.560	36,82
Brussels gewest	6.180	978.384	63,17

Bronnen: Graydon en NIS, bewerking SEIN

In het Vlaamse gewest wijzigde het aantal oprichtingen nauwelijks tijdens de periode 1999-2002. Het aantal faillissementen kende daarentegen een sterke toename. Het aantal faillissementen in het Vlaamse gewest lag in 2002 ruim 10% hoger dan in 1999. In het Waalse en het Brusselse gewest daalde het aantal faillissementen.

TABEL 20: OVERZICHT VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN VOOR 1999 EN 2002

	1999	2002	Procentuele wijziging
België	7.117	7.230	+1,59%
Vlaams gewest	3.609	3.988	+10,50%
Waals gewest	2.116	1.974	-6,71%
Brussels gewest	1.392	1.268	-8,91%

Bron: Graydon

Een vergelijking van het aantal faillissementen met het aantal inwoners, merken we dat het aantal faillissementen per inwoner in het Brusselse gewest opmerkelijk hoger ligt dan elders. In het Brusselse gewest tellen we bijna 13 faillissementen per 10.000 inwoners. In het Vlaams en Waals gewest is dit ongeveer de helft.

TABEL 21: OVERZICHT VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN PER 10.000 INWONERS, 2002

	Failissementen	Inwoners	Failissementen per 10.000 inwoners
België	7.230	10.309.725	7,01
Vlaams gewest	3.988	5.972.781	6,68
Waals gewest	1.974	3.358.560	5,88
Brussels gewest	1.268	978.384	12,96

Bronnen: Graydon en NIS, bewerking SEIN

Uit dit alles kunnen we besluiten dat het Brusselse gewest de meest aantrekkelijke plaats is om een nieuwe zaak op te richten. Het Vlaams gewest komt op de tweede plaats. Daartegenover staat dat de slaagkansen in het Brusselse gewest lager zijn dan in het Vlaamse of Waalse gewest.

BIJLAGEN

Lijst van grafieken

Lijst van tabellen

**Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen per arrondissement, provincie en
gewest, 1995-2001**

Bijlage 1: Lijst van grafieken

GRAFIEK 1: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) VOLGENS AARD VAN BEZIGHEID, 1990-2001.	4
GRAFIEK 2: VERDELING VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR BEDRIJFSTAK IN 1995	5
GRAFIEK 3: VERDELING VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR BEDRIJFSTAK IN 2001	6
GRAFIEK 4: PROCENTUELE VERHOUDING VAN LEEFTIJDSCATEGORIEËN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN	9
GRAFIEK 5: EVOLUTIE VAN LEEFTIJDSCATEGORIEËN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 1995-2001	10
GRAFIEK 6: GEMIDDELDE LEEFTIJD VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN EN WERKNEMERS, 2001	11
GRAFIEK 7: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER GEWEST, 1990-2001	12
GRAFIEK 8: VERGELIJKING TUSSEN HET AANDEEL VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER GEWEST EN HET AANDEEL INWONERS PER GEWEST, 2001	13
GRAFIEK 9: EVOLUTIE VAN HET AANTAL MANNEN EN VROUWEN ALS VERZEKERINGSGERECHTIGDEN, 1972-2001	17
GRAFIEK 10: VERHOUDING MANNEN EN VROUWEN ALS WERKNEMERS EN ALS VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 2001	18
GRAFIEK 11: SEKSERATIO'S AARD VAN BEZIGHEID, 2001	19
GRAFIEK 12: SEKSERATIO'S PER BEDRIJFSTAK VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN (TOTAAL), 2001	20
GRAFIEK 13: SEKSERATIO'S PER BEDRIJFSTAK VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN ACTIEF NA PENSIOEN(LEEFTIJD), 2001	21
GRAFIEK 14: BEROEPEN WAARIN MANNEN WERKZAAM ZIJN, 2001	22
GRAFIEK 15: BEROEPEN WAARIN VROUWEN WERKZAAM ZIJN, 2001	23
GRAFIEK 16: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN HOOFDBEROEP, 2001	23
GRAFIEK 17: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN BIJBEROEP, 2001	24
GRAFIEK 18: LEEFTIJDSCURVE VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN ACTIEF NA PENSIOEN(LEEFTIJD), 2001	24
GRAFIEK 19: SPREIDING VAN DE VERZEKERINGSPLICHTIGEN PER INKOMENSSCHIJF OVER HET JAAR 1998	25
GRAFIEK 20: GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOOR NIET-LOONTREKKENDEN, 2001	26
GRAFIEK 21: : GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOOR VOLTIJDS LOONTREKKENDEN, 2001	26

GRAFIEK 22: VERGELIJKING GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOLTIJDS LOONTREKKENDE MANNEN EN NIET-LOONTREKKENDE MANNEN, 2001	27
GRAFIEK 23: VERGELIJKING GEMIDDELD AANTAL ARBEIDSUREN VOLTIJDS LOONTREKKENDE VROUWEN EN NIET-LOONTREKKENDE VROUWEN, 2001	27
GRAFIEK 24: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS NAAR BEDRIJFSTAK, 1995-2001	30
GRAFIEK 25: SEKSERATIO'S NAAR DE AARD VAN BEZIGHEID	31
GRAFIEK 26: VERGELIJKING VAN TEWERKSTELLING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTENDE MANNEN EN TOTALE GROEP VAN VERZEKERINGSPLICHTIGE MANNEN, 2001	31
GRAFIEK 27: VERGELIJKING VAN TEWERKSTELLING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTENDE VROUWEN EN TOTALE GROEP VAN VERZEKERINGSPLICHTIGE VROUWEN, 2001	32
GRAFIEK 28: SEKSERATIO'S BEDRIJFSSECTOREN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001	33
GRAFIEK 29: SEKSERATIO'S STARTERS IN SUBCATEGORIËN VAN VRIJE BEROEPEN, 2001	34
GRAFIEK 30: INDELING IN BEROEPEN VAN MANNELIJKE STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001	35
GRAFIEK 31: INDELING IN BEROEPEN VAN VROUWELIJKE STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001	35
GRAFIEK 32: LEEFTIJDKlassen VAN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001	36
GRAFIEK 33: : EVOLUTIE VAN HET AANTAL STOPPERS NAAR BEDRIJFSTAK, 1995-2001	37
GRAFIEK 34: VERGELIJKING VAN SECTOREN WAARIN ACTIVITEITEN IN HOOFDBEROEP WERDEN STOPGEZET IN DE LOOP VAN 2001	38
GRAFIEK 35: AANDEEL VAN STOPPERS IN HOOFDBEROEP NAAR LEEFTIJDKlassen, 2001	40
GRAFIEK 36: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS PER GEWEST	41
GRAFIEK 37: : EVOLUTIE VAN HET AANTAL STOPPERS PER GEWEST	41

Bijlage 2: Lijst van tabellen

TABEL 1: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) VOLGENS AARD VAN BEZIGHEID. (TOESTAND OP 31 DECEMBER)	3
TABEL 2: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) PER BEDRIJFSTAK. (TOESTAND OP 31 DECEMBER)	5
TABEL 3: AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN NAAR SUBBEDRIJFSTAK, 1995-2001	7
TABEL 4: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGEN (ZELFSTANDIGEN + HELPERS) PER GEWEST, 1990-2001	12
TABEL 5: OVERZICHT VERGELIJKING AANDEEL INWONERS EN AANDEEL VERZEKERINGSGERECHTIGDEN IN HET VLAAMS GEWEST	14
TABEL 6: OVERZICHT VERGELIJKING AANDEEL INWONERS EN AANDEEL VERZEKERINGSGERECHTIGDEN IN HET WAALS GEWEST	15
TABEL 7: TOP 5 EN BOTTOM 5 VAN ARRONDISSEMENTEN VAN VERZEKERINGSPLICHTIGEN, 2001	16
TABEL 8: VERDELING VAN MANNEN EN VROUWEN NAAR DE AARD VAN HUN BEZIGHEID, 2001	19
TABEL 9: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGE STARTERS PER BEDRIJFSTAK, 1995-2001	29
TABEL 10: STARTERS NAAR GELANG DE AARD VAN HUN ACTIVITEITEN, 2001	30
TABEL 11: INDELING IN BEROEPSSECTOREN VAN STARTERS IN HOOFDBEROEP, 2001	33
TABEL 12: EVOLUTIE VAN HET AANTAL VERZEKERINGSPLICHTIGE STOPPERS PER BEDRIJFSTAK, 1995-2001	37
TABEL 13: MANNELIJKE EN VROUWELIJKE STOPPERS NAAR HUN AARD VAN BEZIGHEID, 2001	38
TABEL 14: PERCENTUELE VERDELING VAN DE TOTALE GROEP VERZEKERINGSPLICHTIGEN IN HOOFDBEROEP EN DE STOPPERS IN HOOFDBEROEP, 2001	39
TABEL 15: EVOLUTIE VAN HET AANTAL STARTERS EN STOPPERS PER GEWEST, 1995-2001	40
TABEL 16: AANDEEL STARTERS TOV DE GEWESTSBEVOLKING (PER 1.000) IN 2001	42
TABEL 17: AANDEEL STOPPERS TOV DE GEWESTSBEVOLKING (PER 1.000) IN 2001	42
TABEL 18: OVERZICHT VAN HET AANTAL OPRICHTINGEN VOOR 1999 EN 2002	43
TABEL 19: OVERZICHT VAN HET AANTAL OPRICHTINGEN PER 10.000 INWONERS, 2002	43
TABEL 20: OVERZICHT VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN VOOR 1999 EN 2002	44
TABEL 21: OVERZICHT VAN HET AANTAL FAILLISSEMENTEN PER 10.000 INWONERS, 2002	44

**Bijlage 3: Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen per
arrondissement, provincie en gewest, 1995-2001**

Arrondissement - Provincie - Gewest	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Antwerpen							
Antwerpen	68.331	69.250	67.613	68.518	68.664	68.659	68.791
Mechelen	21.178	21.531	21.596	21.893	22.199	22.178	22.150
Turnhout	28.680	29.095	29.963	30.550	30.745	30.753	30.858
Totaal	118.189	119.876	119.172	120.961	121.608	121.590	121.799
Vlaams-Brabant							
Halle-Vilvoorde	42.005	42.520	45.895	46.082	46.261	46.469	46.687
Leuven	34.613	35.405	35.669	36.228	36.478	36.707	36.777
Totaal	76.618	77.925	81.564	82.310	82.739	83.176	83.464
Waals-Brabant							
Nijvel	29.097	29.919	31.299	31.695	32.081	32.681	32.737
Totaal	29.097	29.919	31.299	31.695	32.081	32.681	32.737
West-Vlaanderen							
Brugge	24.860	25.327	25.674	26.165	26.334	26.522	26.631
Diksmuide	5.538	5.589	5.563	5.579	5.567	5.539	5.511
Ieper	10.326	10.411	10.441	10.388	10.285	10.241	10.208
Kortrijk	24.659	25.319	25.489	25.682	25.668	25.545	25.502
Oostende	11.431	11.544	11.574	11.632	11.569	11.630	11.637
Roeselare	13.928	14.202	14.311	14.366	14.286	14.307	14.260
Tielt	10.055	10.216	10.262	10.390	10.342	10.327	10.378
Veurne	5.806	5.877	5.867	5.904	5.876	5.914	5.890
Totaal	106.603	108.485	109.181	110.106	109.927	110.025	110.017
Oost-Vlaanderen							
Aalst	19.976	20.351	20.375	20.455	20.359	20.216	19.897
Dendermonde	14.783	14.975	15.141	15.273	15.376	15.427	15.316
Eeklo	7.366	7.459	7.592	7.611	7.599	7.581	7.485
Gent	41.006	42.029	42.632	43.146	43.405	43.484	43.402
Oudenaarde	9.715	9.902	9.980	10.058	10.091	10.137	10.139
Sint-Niklaas	17.123	17.326	17.434	17.640	17.646	17.708	17.660
Totaal	109.969	112.042	113.154	114.183	114.476	114.553	113.899
Henegouwen							
Aat	5.974	5.963	5.868	5.839	5.867	5.842	5.802
Charleroi	22.389	22.574	22.333	22.288	21.877	21.545	21.311
Bergen	13.424	13.707	13.696	13.541	13.428	13.387	13.370
Moeskroen	4.294	4.313	4.271	4.254	4.208	4.161	4.112
Zinnik	10.588	10.680	10.696	10.785	10.637	10.656	10.542
Thuin	10.149	10.190	10.168	10.186	10.047	10.008	9.953
Doomik	10.045	10.061	10.004	9.945	9.802	9.773	9.651
Totaal	76.863	77.488	77.036	76.838	75.866	75.372	74.741

Luik								
	Hoei	7.258	7.428	7.498	7.547	7.560	7.508	7.499
	Luik	35.954	37.048	37.009	36.862	36.316	35.978	35.471
	Verviers	20.966	21.335	21.712	21.744	21.682	21.676	21.459
	Borgworm	5.128	5.234	5.302	5.330	5.363	5.407	5.429
	Totaal	69.306	71.045	71.521	71.483	70.921	70.569	69.858
Limburg								
	Hasselt	25.963	26.643	27.340	27.890	28.207	28.354	28.605
	Maaseik	14.269	14.578	15.866	16.047	16.297	16.375	16.427
	Tongeren	14.453	14.725	14.977	15.223	15.305	15.266	15.331
	Totaal	54.685	55.946	58.183	59.160	59.809	59.995	60.363
Luxemburg								
	Aarlen	2.665	2.669	2.625	2.590	2.564	2.555	2.508
	Bastenaken	4.487	4.501	4.530	4.512	4.508	4.515	4.473
	Marche-en-Famenne	4.979	5.015	4.960	4.984	4.980	4.975	4.923
	Neufchâteau	5.631	5.759	5.808	5.850	5.824	5.830	5.768
	Virton	3.364	3.363	3.340	3.354	3.306	3.260	3.226
	Totaal	21.126	21.307	21.263	21.290	21.182	21.135	20.898
Namen								
	Dinant	8.706	8.887	8.908	8.932	8.912	8.916	8.829
	Namen	18.637	19.027	19.610	19.771	19.819	20.011	20.061
	Philippeville	4.913	4.955	4.928	4.927	4.864	4.825	4.791
	Totaal	32.256	32.869	33.446	33.630	33.595	33.752	33.681
Vlaams gewest		466.064	474.274	481.254	486.720	488.559	489.339	489.542
Waals gewest		228.648	232.628	234.565	234.936	233.645	233.509	231.915
Brussels gewest		63.099	64.165	65.928	66.292	66.339	66.732	66.623
Totaal Rijk		757.811	771.067	781.747	787.948	788.543	789.580	788.080
Buitenland		1.509	1.769	3.690	2.563	4.399	4.423	5.192
Onvolledig adres		12.065	11.330	1.734	2.295	912	920	209
Totaal regeling		771.385	784.166	787.171	792.806	793.854	794.923	793.481

Bron: RSVZ